

Brüssel, 30.1.2019
COM(2019) 22 final

Aruteludokument

Euroopa kestliku arengu saavutamine aastaks 2030

Sisukord

Esimese asepresidendi Timmermansi ja asepresidendi Kataineni eessõna.....	2
1 Inimeste elatustaset parandav kestlik areng: Euroopa konkurentsieelised	3
2 EL ja lahendamist vajavad ülemaailmsed probleemid.....	8
3 Euroopa kestliku arengu saavutamine aastaks 2030	14
3.1 Jätkusuutliku tuleviku poliitilised alused	16
3.1.1 Lineaarmajanduselt ringmajandusele üleminek	17
3.1.2 Jätkusuutlikkus talust toidulauani	19
3.1.3 Tulevikukindel energia, hoonestus ja transport.....	21
3.1.4 Sotsiaalselt õiglase ülemineku tagamine.....	24
3.2 Kestlikkusele üleminekut toetavad horisontaalsed tugisüsteemid	27
3.2.1 Haridus, teadus, tehnoloogia, teadusuuringud, innovatsioon ja digitaliseerimine 27	
3.2.2 Rahandus, hinnakujundus, maksundus- ja konkurents.....	29
3.2.3 Vastutustundlik ärikäitumine, ettevõtja sotsiaalne vastutus ja uued ärimudelid	33
3.2.4 Avatud ja eeskirjadepõhine kaubandus	34
3.2.5 Juhtimine ja poliitika sidususe tagamine kõikidel tasanditel	35
4 EL kestliku arengu ülemaailmse teerajajana.....	37
5 Tulevikustsenaariumid	40

Esimese asepresidendi Timmermansi ja asepresidendi Kataineni eessõna

Võime eurooplastena olla uhked saavutatud tulemuste üle. Oleme loonud integratsiooni ja tiheda koostöö abil enneolematu jõukuse, kõrgetasemelised sotsiaalsed standardid ja suurepärased võimalused oma kodanikele. Oleme lisanud oma demokraatia, inimõiguste ja õigusriigi ühised põhimõtted ja väärtused aluslepingutesse ning loonud tervikliku ja vaba Euroopa Liidu.

Saavutatud edu eelduseks olid eurooplaste kõrged ootused. Meie tugev demokraatlik kultuur ajendab pidama ägedaid arutelusid ja seda põhjendatult. Praegu ei ole aeg olla endaga rahul ja lasta sündmustel omasoodu minna. On pidevalt vaja parandada kõigi eurooplaste elatustaset, kaitsta kodanikke paremini ja anda neile rohkem mõjuvõimu ning suurendada inimeste turvalisust nii terrorismist kui ka kliimamuutustest tulenevate ohtude puhul.

Maailm on muutumas ja on toimumas neljas tööstusrevolutsioon. Need muutused mõjutavad meid kõiki. Kui teeselda vastupidist, siis tähendaks see tervest mõistusest loobumist. Küsimus on selles, kas meist saab muutuste ohver või võtame muutused omaks ja suuname neid. Eurooplased seisavad silmitsi selliste pakiliste probleemidega nagu keskkonnaseisundi halvenemine ja kliimamuutused, demograafiline üleminek, ränne, ebavõrdsus ja surve riigi rahandusele. Kodanikud on mures enda ja oma laste tuleviku pärast. Oleme tekitamas keskkonnavõlga, mis mõjutab kõike. Kui me ei hakka olukorda aktiivsemalt parandama, siis peavad tulevased põlvkonnad selle võla suure intressiga tagasi maksma.

Euroopa Liit peab teenima eurooplasi ja mitte vastupidi. Euroopa Liit peab aitama inimestel püüelda oma eesmärkide poole ning lahendama nende probleeme kiiresti ja tulemuslikult. Esiteks tuleb teha kindlaks praegune olukord ning võtta omaks tegelikkus ja vaieldamatud faktid. Need faktid ei tohiks siiski põhjustada muret ja hirmu, vaid peaksid ajendama meid tegutsema.

Mitmed neist probleemidest on seotud piiriüleste väljakutsetega, mis ohustavad meie töökohti, jõukust, elatustaset, vabadust ja tervist. Ükski riik ei saa neid probleeme üksi lahendada. Peame tegutsema Euroopa Liidu tasandil, mis on maailmas oluline jõud, kui see on ühtne ja meelekindel. Kuid kokkuvõttes ei piisa ka Euroopa tasandist. Vajame ülemaailmse mõjuga tegevuskava, mis väljendub kõige paremini 17 kestliku arengu eesmärgis, mille on allkirjastanud 193 riiki, nende hulgas Euroopa Liit ja selle liikmesriigid. Kestliku arengu eesmärgid kirjeldavad, kuidas lahendada meie ees seisvad probleemid ning parandada meie elukeskkonda, majandust ja elusid.

Kestlik areng on keerukas küsimus, kuid selle olemus on lihtne: tuleb tagada, et majanduskasv võimaldab säilitada teguviisi, mis annab õiglase tulemuse kogu inimkonna jaoks, ning et inimesed ei tarbi meie planeedi pakutavast rohkem ressursse. See tähendab, et peame ajakohastama oma majandust eesmärgiga võtta kasutusele säästvad tarbimist- ja toomisviisid ja kõrvaldada ebakõlad meie toidusüsteemis ning võtma kestlikkust arvesse oma liikuvuses, energia tootmises ja kasutamises ning hoonete projekteerimisel. Selleks peame kasutama kõiki teaduse, rahastamise, maksustamise ja riigijuhtimise pakutavaid vahendeid ja võimalusi, et saavutada kestliku arengu eesmärgid.

See ei ole valik vasak- või parempoolsuse vahel, vaid valik õige või vale vahel. Euroopa Liidul on hea lähtekoht oma tugeva konkurentsieelise tõttu. Euroopa on töötanud välja ühed maailma rangeimad keskkonnastandardid, võtnud kasutusele ambitsioonika kliimapoliitika ja edendanud Pariisi kliimakokkulepet. Euroopa Liit on oma välispoliitika ning avatud ja eeskirjadel põhineva kaubanduse tegevuskava abil ka jaganud kestlikke lahendusi kolmandate riikidega.

Euroopa Liit loodi põhimõttel, et „rahu maailmas ei ole võimalik kaitsta ilma loominguliste pingutusteta, mis oleksid vastavuses ähvardavate ohtudega“, nagu ütles Robert Schuman tabavalt peaaegu 70 aastat tagasi. Täna võime lisada sõnadele „rahu maailmas“ sõnad „meie inimeste heaolu ja ellujäämist“.

Kestliku arengu tegevuskava on positiivne tegevuskava – selle eesmärk on muuta inimeste elu paremaks. Euroopal on olemas kõik vajalik, et lahendada suurimad probleemid. Saame sellega koos hakkama. Vajame kõigi osalemist ja poliitilist tahet plaanid ellu viia. Kui teised taganevad, siis peab Euroopa liikuma edasi, parandama oma konkurentsivõimet, investeerima jätkusuutlikusse majanduskasvu ja näitama teed ülejäänud maailmale.

Ainult visioonist ei piisa. Peame leppima kokku selle saavutamise konkreetse viisi. Käesolev aruteludokument on meie panus sellele teemalisele arutellu.

Seda ei oleks olnud võimalik koostada ilma Euroopa sidusrühmade väärtusliku panuseta. Selles arutelus osalevad kodanikuühiskond, erasektor ja haritlased. Euroopa Komisjoni poolt 2017. aastal loodud kestliku arengu eesmärkidega tegelev, mitmeid sidusrühmi ühendav kõrgetasemeline platvorm on aidanud väga suurel määral ühendada valdkonnaüleseid mõtteid.

Käesolevas dokumendis tõstatatud küsimuste eesmärk on edendada tulevastel kuudel kodanike, sidusrühmade, valitsuste ja institutsioonide arutelusid Euroopa tuleviku, aastate 2019–2024 Euroopa Liidu strateegilise tegevuskava koostamise ning järgmise Euroopa Komisjoni prioriteetide määramise teemal.

1 Inimeste elatustaset parandav kestlik areng: Euroopa konkurentsieelised

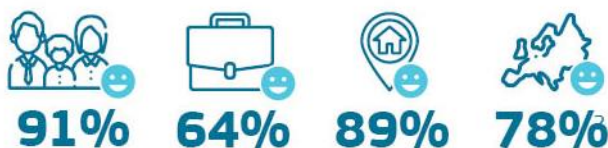
2015. aasta septembris allkirjastasid maailma riigid ÜRO Peaassambleel kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 (ÜRO tegevuskava aastani 2030) ja selle 17 kestliku arengu eesmärki, leppides kokku konkreetsetes tegevuskavas inimeste ja planeedi jaoks¹. Maailma juhid lubasid kõrvaldada vaesuse, kaitsta planeeti ning tagada rahu ja jõukuse kõigile inimestele. Kestliku arengu eesmärgid ja Pariisi kliimakokkulepe moodustavad ühiselt tegevuskava, mille abil saab saavutada parema maailma, ning kestliku arengu ja selle majanduslike, sotsiaalsete, keskkondlike ja juhtimisküsimuste alase rahvusvahelise koostöö ülemaailmse raamistiku. EL oli üks ÜRO tegevuskava (aastani 2030) peamistest loojatest ja on täielikult pühendanud ennast selle rakendamisele.

¹ ÜRO peasekretär Ban Ki-moon 2015. aasta järgse arengu tegevuskava vastuvõtmise tippkohtumisel New Yorgis 25. septembril 2015. Kättesaadav aadressil: <https://www.un.org/press/en/2015/sgsm17111.doc.htm>

Kestlik areng – areng, mis vastab praeguste põlvkondade vajadustele, takistamata tulevastel põlvkondadel täita oma vajadusi, – on Euroopa projekti oluline osa. Euroopa integratsioon ja ELi poliitika on aidanud kõrvaldada sõjajärgse vaesuse ja nälja ning loonud vabaduse ja demokraatia, mille abil Euroopa kodanikud saavad jõuda enneolematu jõukuse ja heaoluni.

EL on pidevalt proovinud luua demokraatial ja õigusriigil põhinevaid kaasavamaid ühiskondi, nagu on märgitud Euroopa Liidu lepingu artiklis 2². ELi sotsiaal- ja tervishoiustandardid on ühed maailma ambitsioonikaimad ja Euroopa on maailmajagu, kus inimeste eeldatav eluiga on kõige kõrgem. Meie sotsiaalne turumajandus on tekitanud jõukust ja taganud kindluse tänu tugevatele sotsiaalhoolekandesüsteemidele. Märkimisväärsed investeeringud teadusuuringutesse ja innovatsiooni on edendanud uusi tehnoloogiaid ja tootmismudeleid, mis võimaldavad kasutada ressursse jätkusuutlikumalt ja võtta kasutusele digitaalseid lahendusi. Määrava tähtsusega on usaldusväärsed eelarved ja tänapäevane majandus: usaldusväärse eelarvepoliitika ja struktuurireformide suunas tehtud edusammud on vähendanud võlatasemeid ja stimuleerinud töökohtade loomist. 2018. aasta kolmandas kvartalis kerkis 20–64aastaste inimeste tööhõive määr 73,5 %-ni, mis on seni ELis registreeritud kõrgeim näitaja. See on avaldanud positiivset mõju tootlikkusele ja majanduskasvule Euroopas. Kuigi ELi liikmesriikidel ja piirkondadel on jätkuvalt majanduslikke, sotsiaalseid ja territoriaalseid erinevusi,³ on ELi ühtekuuluvuspoliitika aidanud kõigil kasvada ja vähendada neid erinevusi kogu maailmajaos (ülespoole suunatud lähenemine). Lisaks sellele on EL kehtestanud ühed rangeimad sotsiaalsed ja keskkonnastandardid, võtnud kasutusele ühed ambitsioonikaimad inimeste tervise kaitse poliitikameetmed ning on kliimamuutuste vastases võitluses maailmas juhtival kohal. ELi liikmesriigid on teinud märkimisväärsed edusamme mitmes ÜRO tegevuskava (aastani 2030) valdkonnas ja selle tulemusena on EL üks maailma parimaid elukohti, kui mitte parim.

Enamik vastajaid on rahul oma pereelu ja tööga ning eluga oma elukohariigis ja ELis.

Eurobaromeetri 2017. aasta uuring „Euroopa tulevik“

Euroopa Liit on üks parimaid elukohti

- ✓ ELi 27 liikmesriigist üheksa on maailma kõige õnnelikumate elanikega 20 riigi hulgas ja nimekirja juhib Soome⁴.

² ELT C 202, 7.6.2016.

³ Minu piirkond, minu Euroopa, meie tulevik: majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust käsitlev seitsmes aruanne, 2017.

Kättesaadav aadressil: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion7/7cr.pdf.

⁴ „World Happiness Report 2018“, John F. Helliwell, Richard Layard ja Jeffrey D. Sachs.

- ✓ Euroopa kodanike subjektiivse heaolu hinnangu kohaselt on ELis üldine eluga rahulolu 70 %⁵.
- ✓ ELi 27 liikmesriigist 11 riiki on Euroopa Noortefoorumi noorte arengu indeksi⁶ 20 parima riigi hulgas. Noorte arengu indeks on üks esimestest vahenditest, mis loodi, et anda täielik pilt tänapäeva noorte olukorrast, võtmata arvesse majandusnäitajaid.

61% eurooplastest leiab, et
Euroopa on stabiilne koht rahutus
maailmas ning optimism ELi tuleviku
suhtes kasvab

Eurobaromeetri 2018. aasta aruanne

⁵ Eurostati elukvaliteedi näitajad. Kättesaadav aadressil: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Quality_of_life_indicators

⁶ Euroopa Noortefoorum, noorte arengu indeks 2017. Kättesaadav aadressil: <https://www.youthforum.org/youth-progress-index>.

ELi liikmesriigid on kestliku arengu eesmärkide saavutamises parimate seas

Ülemaailmses võrdluses on ELi 27 liikmesriigist seitse kestliku arengu eesmärkide saavutamise indeksi edetabeli **esikümnes** ning kõik 27 ELi liikmesriiki on **esimese 50 seas** (156 riigi hulgas)

Eesmärgi nr 1 (likvideerida vaesus kõigis selle vormides igal pool) saavutamisel on ELi 27 liikmesriigi **tulemused keskmiselt kõige paremad**.

Eesmärgi nr 3 (tagada kõikidele vanuserühmadele hea tervis ja heaolu) saavutamisel on ELi 27 liikmesriigi **tulemused keskmiselt teisel kohal**.

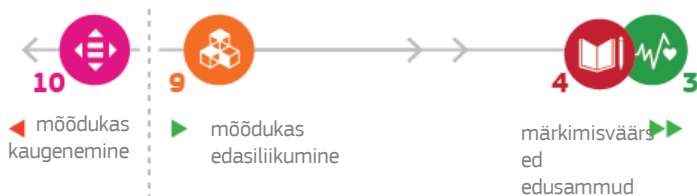
Keskmiselt kõige kehvemad on ELi 27 liikmesriigi tulemused **eesmärgi nr 12** (tagada kestlik tarbimine ja tootmine) ja **eesmärgi nr 14** (kaitsta ja kasutada säästvalt ookeane, meresid ja mere elusressursse, et saavutada kestlik areng) saavutamisel.

Eesmärgi nr 10 (vähendada ebavõrdsust nii riikide sees kui ka nende vahel) saavutamisel on **suuri erinevusi** nii liikmesriikide vahel kui ka üksikute liikmesriikide sees.

Viimase viie aasta jooksul on EL peaaegu kõigi kestliku arengu eesmärkide osas **jõudsalt edasi liikunud**.

Allikas: SDSN SDG indeks; Eurostat, Kestlik areng Euroopa Liidus, 2018.

Kuid miski ei saa kunagi valmis ega ole lõplikult lahendatud. Meie demokraatia, majandus ja looduskeskkond vajavad pidevaid jõupingutusi, et kindlustada meie saavutused, kõrvaldada

täielikult majandus- ja finantskriisi negatiivne mõju, lahutada meie tervise, jõukuse ja heaolu parandamine keskkonnaseisundi halvenemisest, kõrvaldada sotsiaalne ebavõrdsus ja lahendada piiriülesed probleemid.

Praegu on toimumas neljas tööstusrevolutsioon ja selle põhjustatud muutused mõjutavad kõiki. Küsimus on selles, kas suudame juhtida ja suunata reageerimist oma väärtuste ja huvide kohaselt. ELil ja selle liikmesriikidel on märkimisväärne konkurentsieelis, mis võimaldab näidata eeskjuju ning ajakohastada oma majandust, kaitsta oma looduskeskkonda ning parandada kõigi eurooplaste tervist ja heaolu. Selleks peame võtma omaks kestliku arengu eesmärgid ja investeerima samal ajal oskustesse, innovatsiooni ja kujunemisjärgus tehnoloogiatesse, aidates tagada meie majanduse ja ühiskonna ülemineku jätkusuutlikkust.

Peame kaaluma, kuidas arendada oma tootmis- ja tarbimisviise. Peame tegutsema nüüd, et peatada ülemaailmne soojenemine ning ökosüsteemide ja elurikkuse kadumine, mis ohustavad meie heaolu, kestliku arengu võimalusi ja elu meie planeedil. Kuigi oleme suutelised seda tegema, ei ole meil selleks palju aega. Hoolimata tehtud edusammudest esineb jätkuvalt palju ebavõrdsust ja territoriaalseid erinevusi. Nende kõrvaldamine on oluline, et tagada õiglane ühiskond, kaitsta ja tugevdada sotsiaalset ühtekuuluvust ning tagada sotsiaalne ja poliitiline stabiilsus ELi liikmesriikides ja nende vahel.

Austatud ja tulemuslik reeglitel põhinev mitmepoolne maailmakord aitab kõige paremini vältida anarhistlikku reegliteta maailma, kus levivad tuumarelvad ja äärmuslus ning napib ressursse. Üha enam on hakanud levima rahvuslaste ohtlik oma riigi esmatahtsustamise põhimõte, mis võib põhjustada tülisid ja konflikte. Mitmed riigid on hakanud pöörama selga oma ülemaailmsetele kohustustele inimeste heaolu, turvalisuse, keskkonnakaitse ja kliimameetmete valdkonnas, õhnestades reeglitel põhinevat korda.

Kestliku arengu eesmärgid ei ole eesmärk iseenesest, vaid aitavad näidata meile suunda. Need annavad vajaliku pikaajalise perspektiivi, mis ületab valimisperioodid ja lühiajalise kasu saamise kaalutlused. Kestliku arengu eesmärgid suunavad meid kaitsma tugevat demokraatiat, looma ajakohast ja dünaamilist majandust ning paremate elatustasemetega maailma, vähendades ebavõrdsust, tagades, et kedagi ei jäeta maha, ning austades seejuures meie planeedi võimaluste piire, et neid võimalusi saaksid kasutada ka tulevased põlvkonnad.

Kestliku arengu eesmärgid

Allikas: Ühinenud Rahvaste Organisatsioon.

Junckeri komisjon on alates oma ametiaja algusest tegutsenud selle nimel, et seada kestlik areng oma poliitikas olulisele kohale,⁷ ning on juba loonud baasi järgmise põlvkonna jätkusuutliku poliitika jaoks. See hõlmab muu hulgas Euroopa sotsiaalõiguste sammast, uut Euroopa konsensust arengu küsimustes, väärtuspõhist strateegiat „Kaubandus kõigile“, strateegilist kohustust soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks, Euroopa haridusruumi, ringmajanduse paketti, pakette „Liikuvus Euroopas“, energialiitu, meremajanduse kasvu strateegiat, biomajanduse strateegiat, jätkusuutliku rahanduse investeerimis- ja tegevuskava, ELi linnade tegevuskava ning loodust käsitlevat tegevuskava.

Junckeri komisjon on ka teinud ettepaneku muuta ELi rahandus jätkusuutlikumaks, tugevdades seost ELi rahastamise ja õigusriigi vahel ning seades tulevases ELi eelarves kliimakulutuste jaoks ambitsioonikama eesmärgi 25 %.

Hiljuti tutvustas Junckeri komisjon pikaajalist strateegilist visiooni, et jõuda 2050. aastaks jõuka, nüüdisaegse, konkurentsivõimelise ja kliimaneutraalse ELi majanduseni⁸. Selle visiooniga tagatakse eeldused Euroopa majanduse struktuurseks nihkeks, mis edendab kestlikku arengut ja tööhõivet.

Kõik need strateegilised poliitikameetmed tuleb kohapeal täielikult ja ühemõtteliselt rakendada. Lisaks neile tuleb võtta ka edasisi meetmeid, kuna kõik poliitikameetmed sõltuvad üksteisest, võttes seejuures arvesse uusi probleeme, fakte ja tõendusmaterjali. Sel puhul on oluline osa ka sotsiaaldialoogil ja erasektori vabatahtlikel meetmetel.

ELil on eeskujuna näitamiseks väga head eeldused. Muude maailma jõudude taganeva poliitika tulemusena on tekkimas poliitiline vaakum. See on ELi jaoks oluline võimalus võtta juhtpositsioon ja näidata teistele eeskujuna.

Selle aasta mais valivad ELi kodanikud uut Euroopa Parlamenti. Uus komisjoni koosseis asub ametisse selle aasta sügisel. Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia „Euroopa 2020“⁹ tähtpäev läheneb kiiresti. Peame seetõttu vaatama Euroopa järgmist viieaastast poliitikatsükli ja uut mitmeaastast finantsraamistikku aastateks 2021–2027. Euroopa Ülemkogu¹⁰ tundis heameelt komisjoni kavatsuse üle avaldada käesolev aruteludokument, mis peaks tagama eeldused, et koostada 2019. aastal terviklik rakendusstrateegia. Käesoleva aruteludokumendiga algatatakse arutelu ELi kestliku arengu visiooni edasiarendamise ning 2020. aasta järgsetele valdkondlikele poliitikavaldkondadele keskendumise teemal, valmistudes kestliku arengu eesmärkide pikaajaliseks rakendamiseks¹¹. Komisjon soovib panustada täielikult kõikehõlmavasse ja tulevikule orienteeritud arutellusse Euroopa tuleviku teemal ning kestlik areng on selle tulevikuga lahutamatult seotud.

2 EL ja lahendamist vajavad ülemaailmsed probleemid

Pärast kõigil tasanditel tehtud reforme on ELi majandusbaas majandus- ja finantskriisi järgselt paranenud¹². Kuid hiljutiste prognooside¹³ kohaselt on vaja suurendada majanduskasvu

⁷ Aruteludokumendi 3. lisas tuuakse üksikasjalikumalt esile Junckeri komisjoni peamised algatused, mis aitavad saavutada ÜRO tegevuskava (aastani 2030) ja Pariisi kliimakokkuleppe eesmärgi.

⁸ COM(2018) 773 final.

⁹ KOM(2010) 2020 (lõplik).

¹⁰ EUCO 13/18 – Euroopa Ülemkogu kohtumine (18. oktoober 2018), järeldused, III.12.

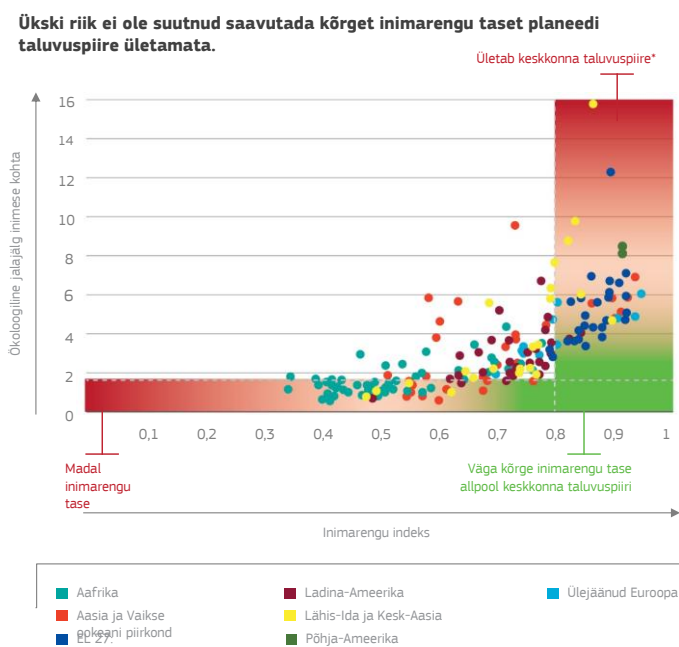
¹¹ COM(2016) 739 final.

¹² 2018. aasta majanduskasvu analüüs, COM(2017) 690 final.

määrasid, vähendada võlamäärasid ja säilitada eelarvedistsipliini, et tagada kindla majanduse jaoks vajalik raamistik. Kui me ei võta meetmeid, et suurendada majanduslikku vastupanuvõimet ja sidusust ning kõrvaldada struktuursed haavatavused, siis võib hoog suurte langusriskide tõttu järgmistel aastatel väheneda. Kui aga viime ellu vajalikud struktuurireformid, siis saame tagada suurema heaolu ja kindlama tuleviku, muu hulgas investeerides teadusuuringutesse ja innovatsiooni, avalikesse teenustesse, sotsiaalhoolekandesüsteemidesse ja keskkonnakaitsetesse. On vaja võtta meetmeid nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil, et tagada tulevikukindlad eelarve- ja pensionisüsteemid, sealhulgas stabiilsed maksutulud ühtsel turul.

Lisaks sellele on süvenenud mitmed probleemid, mis ohustavad meie heaolu ja majanduslikku jõukust. Kõik need probleemid on keerukad ja omavahel tihedalt seotud, mistõttu võib ühe probleemi lahendamine mõjutada positiivselt teisi probleeme.

Kõige suurem vajakajäämine jätkusuutlikkuse valdkonnas ja meie suurim probleem on ökoloogiline võlg, mida me suurendamine, kasutades liigselt loodusvarasid ja ammendades need ning ohustades seeläbi meie võimet täita tulevaste põlvkondade vajadused meie planeedi võimaluste piires. Kõikjal maailmas seab inimkonna ohtu oluliste ressursside (alates mageveest kuni viljaka pinnaseni) koormamine. Praegu kasutab inimkond ressursse 1,7 planeedile Maa vastavas koguses¹⁴. Arvestades, et materiaalse ressursside ülemaailmne tarbimine on vahemikus 1900. aastast 2015. aastani suurenenud 14 korda ning prognooside kohaselt rohkem kui kahekordistub vahemikus 2015. aastast 2050. aastani,¹⁵ läheneb maailm mitmes valdkonnas kiiresti murdumispunktile. Lisaks keskkonnamuutustele tekitab see tõsisemaid probleeme ELi majandusele, mis sõltub rahvusvahelistelt turgudelt pärinevast materjalist.

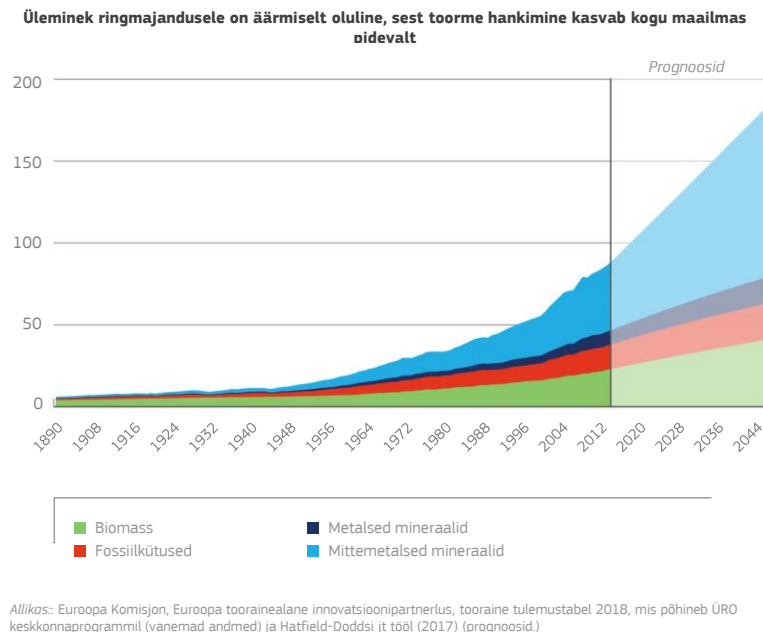

Allikas: Global Footprint Network, UNDP.
Märkus: Inimarengu indeksi ja keskkonna taluvuspiiride andmed on pärit aastast 2014.

¹³ Euroopa majandusprognoos – sügis 2018, avaldatud 8. novembril 2018. Kättesaadav aadressil: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip089_en_0.pdf.

¹⁴ Global Footprint Network. Kättesaadav aadressil: <https://www.footprintnetwork.org/our-work/ecological-footprint/>.

¹⁵ Euroopa Komisjon, toorainete tulemustabel 2018.

Inimeste tegevus ohustab üha enam elurikkust ja ökosüsteeme; ainult 40 aastaga on maailma selgroogsete populatsioon vähenenud keskmiselt 60 %¹⁶. Troopilisi metsi hävitatakse kiires tempos: igal aastal kaob ligikaudu Kreeka suurune ala. See ei ole kellegi teise probleem. ELis on heas seisukorras ainult 23 % liikidest ja 16 % elupaikadest. Loomsel toidul on eriti suur maakasutuse jalajälg¹⁷ ja suurem nõudlus meretoidu järele koormab märkimisväärselt mere ökosüsteeme¹⁸.

Ülemaailmsed kasvuhoonegaaside heitkogused suurenevad murettekitava kiirusega. Põhjuseks on peamiselt energiakasutus, aga ka ressursside ületarbimine ja ökosüsteemide hävitamine. Transport põhjustab 27 % ELi kasvuhoonegaaside heitkogustest ja mitmed linnapiirkonnad ületavad kokku lepitud ELi õhusaaste piirmäärasid. Jätkuvalt tarbitakse märkimisväärses koguses vett ja energiat ning väljastatakse saasteaineid toidutootmises, mis põhjustab ligikaudu 11,3 % ELi kasvuhoonegaaside heitkogustest. ELis saavad fossiilkütused ikka veel aastas ligikaudu 55 miljardit eurot riigitoetust, mis moodustab ligikaudu 20 % ELi kütuseimpordi kulutustest, hoolimata ELi ambitsioonikatest dekarboniseerimise meetmetest ning G7s ja G20s võetud kohustusest need toetused kaotada.¹⁹

Kokkuvõttes on EL suutnud vähendada oma heitkoguseid ja lahutada need majanduskasvust, aidates seeläbi märkimisväärselt kaasa ülemaailmsetele jõupingutustele, võttes arvesse ka ELi impordist ja ekspordist tekkivaid heitkoguseid²⁰. Kuid vajatakse suuremaid jõupingutusi nii ELi kui ka ülemaailmsel tasandil.

Kui kliimamuutuste ja looduskapitali halvenemisega ei tegeleta, siis kahjustab nende hävitav mõju tõsiselt majandust, halvendab kõigi meie planeedi elanike elukvaliteeti ning suurendab

¹⁶ WWF. 2018. „Living Planet Report – 2018: Aiming Higher.“ Grooten, M. ja Almond, R.E.A.(toim). WWF, Gland, Šveits.

¹⁷ Euroopa Keskkonnaamet (2017), „Food in a green light. A systems approach to sustainable food“.

¹⁸ SWD(2016) 319 final.

¹⁹ COM(2019)1.

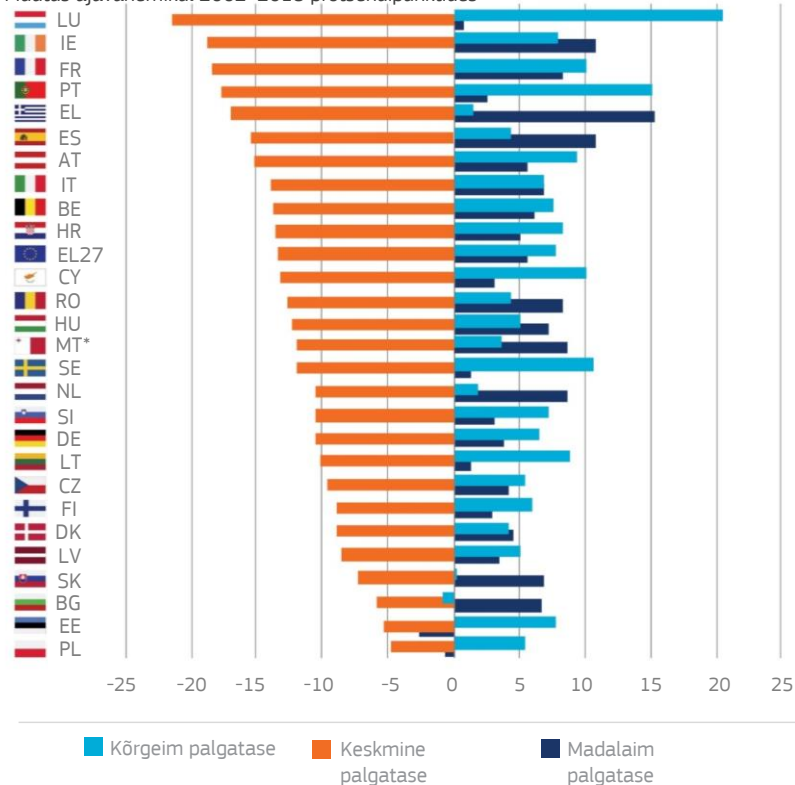
²⁰ Komisjoni teatist COM(2018)773 toetava süvaanalüüsi punkt 5.6.2.3.

looduskatastroofide intensiivsust ja sagedust, seades ohtu rohkem elusid. Kuigi nende negatiivsete suundumuste muutmine on kulukas ja selleks on vaja teha suuri ühiseid jõupingutusi, oleks tegevusetuse kulu ja sellest tulenev sotsiaalne mõju märksa suurem²¹.

Lisaks planeediülesele väljakutsele on kõikuval pinnasel ka ELi sotsiaalhoolekande mudel, mis on Euroopa projekti alustala. Globaliseerunud maailma tehnoloogilised, struktuursed ja demograafilised muutused muudavad töö olemust ja seavad kahtluse alla solidaarsuse, õõnestades lubadust, et iga põlvkond võib loota saada pärandiks eelmisest parema maailma. See võib ka ohustada ELi põhiväärtusi demokraatiat, õigusriiki ja põhiõigusi.

Keskmise palgatasemega töötajate osakaal kahaneb kogu ELis

Kõrge, keskmise ja madala palgatasemega töökohad ELis
Muutus ajavahemikul 2002–2016 protsendipunktides

Allikas: Euroopa tööhõive ja sotsiaalarengu 2018. aasta aruanne.
Märkus: Malta puhul on vaadeldav ajavahemik 2009–2016

Praegu ohustab ligikaudu 22,5 % ELi elanikkonnast jätkuvalt vaesus või sotsiaalne tõrjutus ja 6,9 % eurooplastest kannatavad jätkuvalt tõsise materiaalse puuduse all. 2017. aastal vähenes ELi liikmesriikide sissetuleku ebavõrdsus esimest korda pärast finantskriisi. Kuid sissetuleku ebavõrdsus on endiselt liiga suur ja jõukus on koondunud üksikute rikkaimate inimeste kätte. Sellel on mitmesugune sotsiaalne mõju, mis põhjustab erinevusi heaolus ja elukvaliteedis. ELi liikmesriikidel on ka mitmeid probleeme, mis takistavad tagada kõigile eurooplastele taskukohase energia, ning seetõttu on miljonitel raskusi oma kodude kütmisega²². Kuigi ligikaudu 43 miljonit inimest ELis ei saa endale korrapäraselt lubada üle päeva korraliku

²¹ Dante Disparte, „If You Think Fighting Climate Change Will Be Expensive, Calculate the Cost of Letting It Happen“, 12. juuni 2017, Harvard Business Review veebiväljaanne. Kättesaadav aadressil: <https://hbr.org/2017/06/if-you-think-fighting-climate-change-will-be-expensive-calculate-the-cost-of-letting-it-happen>

²² Eurostat, Kestlik areng Euroopa Liidus: 2018. aasta kestliku arengu eesmärkide seirearuanne EL kontekstis, 2018.

söögikorda,²³ raiskame ligikaudu 20 % oma toidutootmisest²⁴ ja rohkem kui pool ELi täiskasvanud elanikkonnast on ülekaaluline,²⁵ mis põhjustab tõsist ohtu tervisele. Terviseohtu põhjustab ka antimikroobikumiresistentsus, mille tulemusena võib tulevatel kümnenditel surra rohkem kui 10 miljonit inimest²⁶.

ELis

Praegu pole naised ja mehed ikka veel täiesti võrdsed. Kuigi naiste tööhõive on ajalooliselt kõrgel tasemel ja juhtival kohal töötab rohkem naisi kui kunagi varem, on edusammud jäänud seisma või olukord on isegi halvenenud muudes valdkondades²⁷. Hoolekandele, majapidamistöodele ja sotsiaalsele tegevusele pühendatud aja sooline tasakaal on viimase kümne aasta jooksul halvenenud 12 ELi liikmesriigis. Püsivad erinevused tööhõives ja palgas²⁸.

Enamik vastanud eurooplasi arvab, et praeguste laste elu saab olema raskem kui oli nende endi põlvkonnal.

Eurobaromeetri 2017. aasta aruanne

Euroopa suursaavutus on maailma pikim eeldatav eluiga. Kuid suurem arv vanu inimesi ja vähenev tööealine elanikkond põhjustavad omi probleeme meie sotsiaal-majanduslikule mudelile. Vananemine ning pikem eluiga ja suurem krooniliste haiguste tõenäosus võivad

²³ https://ec.europa.eu/food/safety/food_waste_en.

²⁴ Eurostat, Kestlik areng Euroopa Liidus: 2018. aasta kestliku arengu eesmärkide seirearuanne EL kontekstis, 2018.

²⁵ Eurostat, Kestlik areng Euroopa Liidus: 2018. aasta kestliku arengu eesmärkide seirearuanne EL kontekstis, 2018.

²⁶ ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon (FAO), 2016, „Antimicrobial resistance and our food systems: challenges and solutions“. Kättesaadav aadressil: <http://www.fao.org/3/a-i6106e.pdf>

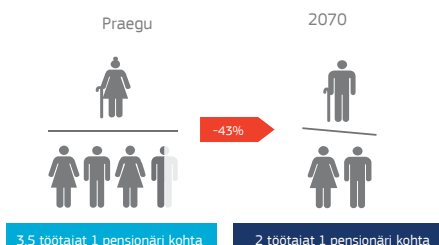
²⁷ European Institute for Gender Equality (2017), „Gender Equality Index 2017 – Measuring gender equality in the European Union 2005–2015“, pressiväljaanne, 11. oktoober 2017. Kättesaadav aadressil:

<https://eige.europa.eu/news-and-events/news/gender-equality-index-2017-progress-snails-pace>

²⁸ Euroopa Komisjon, 2018. aasta aruanne naiste ja meeste võrdõiguslikkuse kohta ELis.

avaldada suurt mõju riigi rahandusele, sealhulgas tervishoiusüsteemile. See suurendab põlvkondadevahelise ebavõrdsuse riski.

Üle 65aastaste inimeste protsent tööealise elanikkonnaga võrreldes kasvab kiires tempos:

Allikas: Eurostat, Euroopa Komisjon

Märkus: Joonis kujutab vanadussõltuvusmäära, st 65aastaste ja vanemate inimeste suhtarvu võrreldes tööealise elanikkonnaga (inimesed vanuses 15–64).

Ebavõrdsus ja sotsiaalse liikuvuse vähenemine ohustab meie üldist majandusarengut²⁹ ja sotsiaalset ühtekuuluvust. ELil on üldiselt suhteliselt head tulemused sissetulekute ebavõrdsuse valdkonnas, kuid vähemal määral võrdsete võimaluste valdkonnas. Ebavõrdsed võimalused võivad takistada elanikkonna teatavate osade sotsiaalset kaasatust ja tööturgu kaasatust, mis vähendab majanduskasvu võimalusi. Ebavõrdsuse kõrvaldamine on ülioluline, et avalikkus toetaks kestlikkusele üleminekut. Suurem kaldumine isolatsionismi ja rahvusluse poole võib olla märk sellest, et liiga paljud eurooplased ei tunne ennast kaitstuna neile üha ebaõiglasemana tunduvast maailmast. On selge, et ükski liikmesriik ei ole üksinda piisavalt suur ega tugev, et lahendada riikideülesed probleemid, kuid ELina saame ühiselt kaitset pakkuda.

Suurt muret põhjustab ka ebavõrdsus ülemaailmsel tasandil. Võttes arvesse elanikkonna kasvu ja elustandardite suuri erinevusi maailmas ning et jätkuvalt tõuseb ülemaailmne temperatuur ja kaovad ökosüsteemid, suureneb vältimatult sundränne ja ränne kõikjal maailmas. Näiteks 2050. aastaks põgenevad kliimamuutuste ja keskkonnaseisundi halvenemise tõttu eeldatavasti kodudest sajad miljonid inimesed³⁰. See on selge näide, kuidas mitmed keerukad küsimused on omavahel seotud ja sõltuvad üksteisest ning miks need vajavad terviklikku vastust. Neile suurtele ja keerukatele probleemidele pole imerohtu ega lihtsat lahendust.

Keeruline ülesanne on ajakohastada oma majandusmudelit, et lahendada meie ees seisvad sotsiaalsed küsimused ning toetada ja edendada ka edaspidi tugevat reeglitel põhinevat mitmepoolset koostööd. Kuid need on kindla sotsiaalse stabiilsuse vajalikud koostisosad, et lasta meie majandusel olla edukas ning parandada meie tervist. Meie vabad ühiskonnad vajavad dünaamilist majandust ning pidevaid investeeringuid peamistesse progressi võimaldavatesse tehnoloogiatesse ja haridusse. Peame kõigi parema tuleviku nimel leidma uue jätkusuutliku majanduskasvu meetodi, mis põhineb mõistmisel, et 21. sajandi looduse

²⁹ OECD 2015. aasta aruanne „In It Together: Why Less Inequality Benefits All“, OECD Publishing, Pariis.

³⁰ Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon, „Migration, Environment and Climate Change: Assessing the Evidence“, 2009.

piirtingimused erinevad väga suurel määral eelmisest sajandist. Oleme selleks väljakutseks valmis.

Suurte ülemaailmsete probleemide lahendamisel tuleks
ühiskondlikult tähtsustada **sotsiaalset võrdsust,**
solidaarsust ja keskkonnakaitset

**Kõige
sagedasem
vastus**

**Sageduselt
teine vastus**

Eurobaromeetri 2017. aasta uuring „Euroopa tulevik“

Kestliku arengu eesmärgid on juba määratluselt ülemaailmsed eesmärgid, mis kehtivad kõigis maailma piirkondades, ja peame neid sellisena käsitama. Peame oma tegevuses võtma arvesse rahvusvahelist mõõdet, olema eeskujuks, kehtestama ülemaailmsed standardid ning ajendama riike, tööstusi ja inimesi selle eesmärgi nimel tegutsema. EL saab maailma suurima ühtse turu, kaupleva ja investori ning arenguabi andjana väga märkimisväärselt mõjutada ÜRO tegevuskava (aastani 2030) edukust. EL on juba võtnud kasutusele mitmed maailma kõige ajakohasemad poliitikameetmed kestlikkuse edendamiseks. Peame jätkama sellel teel, kuid tõstma tempot, et tagada 2030. aastaks jätkusuutlik Euroopa. Me ei saa anda vastutust järgmistele põlvkondadele ja aega jääb üha vähemaks. Järgmistel aastatel tehtavad või tegemata jäetavad otsused määravad kindlaks, kas neid seaduspärasid saab tagasi pöörata või mitte.

3 Euroopa kestliku arengu saavutamine aastaks 2030

Kestlik areng seisneb inimeste elatustaseme parandamises, milleks tuleb anda neile tegelikud valikud, luua võimaldav keskkond ning jagada teadmisi ja inimesi paremini teavitada. Selle tulemusena peaksime jõudma olukorda, kus elame „maakera võimaluste piires“³¹ tänu ressursside arukamale kasutamisele ja ajakohasele majandusele, mis parandavad meie tervist ja heaolu.

Peaksime seetõttu jätkama valitud teel: üleminek vähese CO₂-heitega, kliimaneutraalsele, ressursitõhusale ja elurikkale majandusele, järgides täielikult ÜRO tegevuskava aastani 2030 ja 17 kestliku arengu eesmärki. See üleminek peab olema kõigi huvides, kedagi ei tohi maha jätta ning tuleb tagada võrdsus ja kaasamine. Meie majanduskasv peab vähem sõltuma taastumatutest loodusvaradest, et maksimeerida kestlikult hallatud taastuvate loodusvarade kasutus ja ökosüsteemi teenused.

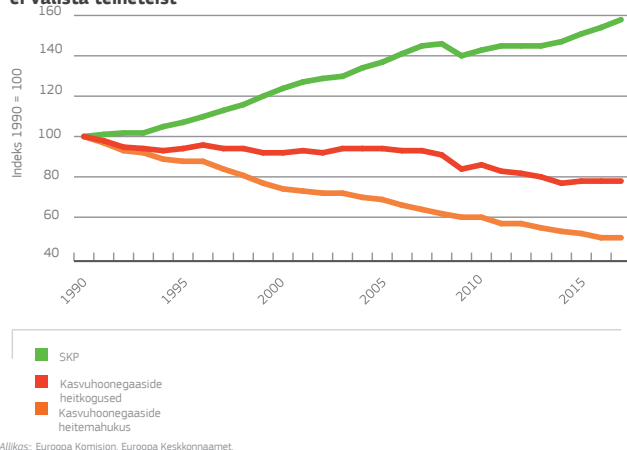
EL on juba alustanud seda üleminekut. Vahemikus 2000–2015 kasvas tööhõive keskkonnasektoris kiiremini kui majanduses üldiselt³². Vähese CO₂-heitega tehnoloogia

³¹ 7. keskkonnaalane tegevusprogramm Kättesaadav aadressil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32013D1386>.

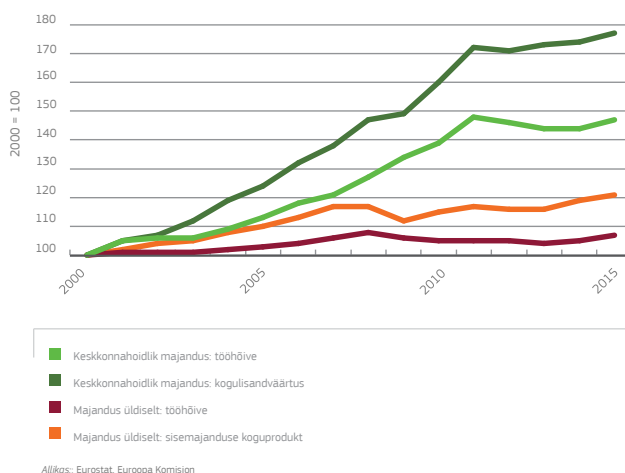
³² Eurostat, „Environmental economy – statistics on employment and growth.“ Kättesaadav aadressil: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/10420.pdf>. Keskkonnamajandus hõlmab kahte ulatuslikku tegevuste ja/või toodete rühma: keskkonnakaitse – kõik tegevused, mis on seotud saaste ja muude keskkonnakahjustuste

muutub oluliseks kaubaks, mille ELi kaubandusbilanss on märkimisväärselt plussis. Ajavahemikus 2012–2015 jõudis ELi puhta energia tehnoloogiate eksport 71 miljardi euron, ületades importi 11 miljardi euro võrra. EL näitab juba praegu, et samaaegne majanduskasv ja CO₂-heite vähendamine on võimalik.

EL näitab, et majanduskasv ja vähese CO₂-heitega majandusele üleminek ei välista teineteist

ELis kasvab keskkonnahoidliku majanduse sektor kiiremini kui muu majandus

EL saab olla kogu ülejäänud maailma jaoks teerajajaks, kui ta võtab liidrirolli kestliku arengu eesmärkide rakendamisel ja jätkusuutlikule majandusele üleminekul, kasutades selleks muu hulgas innovatsiooni ja peamistesse progressi võimaldavatesse tehnoloogiatesse tehtavaid arukaid investeeringuid. EL oleks seega esimene, kes sellest üleminekust kasu saab. See annaks ELile tulevikus maailmaturul ka suurima konkurentsieelise. See aitaks luua tugevatest liikmesriikidest koosnevat veelgi tugevamat liitu, aidates inimestel saavutada seatud eesmärged ja jõuda heaoluni ning seega viia ellu Euroopa visiooni.

ärastoidmise, vähendamise ja kõrvaldamisega; ressursside majandamine – loodusvarade säilitamine ja hooldamine ning nende kaitse ammendumise eest.

„Roheline majanduskasv annaks soodsa tõuke kogu majandusele“,³³ millest saaksid kasu nii tootjad kui ka tarbijad. Prognoositakse, et kestliku arengu eesmärkide sellistes saavutamise valdkondades nagu toit, põllumajandus, energia, materjalid, linnad ning tervis ja heaolu võiks avada rohkem kui 10 triljoni euro väärtuses turuvõimalusi³⁴. ELi ambitsioon saavutada ressursitõhus ja kliimaneutraalne majandus näitab, et keskkonnahoidlikule majandusele üleminekuga võib kaasneda suurem heaolu. Edu saavutamiseks peavad EL ja selle liikmesriigid olema teerajajaks teaduse, tehnoloogia ja tänapäevase taristu arendamisel. Samuti peame toetama uute ärimudelite esilekerkimist, vähendama ühtse turu tõkkeid ning kasutama ära uusi tehnoloogiaid, nagu tehisintellekt. Selliste oluliste horisontaalsete tugisüsteemidega nagu teadusuuringud ja innovatsioon, rahastamine, hinna- ja maksupoliitika, vastutustundlik ettevõtlus ning uued ärimudelid ja haridus luuakse jätkusuutliku muutuse jaoks õiged tingimused, mis peavad olema suunatud innovaatilise keskkonnasõbraliku, kaasava ning sotsiaalselt õiglase ülemineku toetamisele.

Selle saavutamiseks peame jätkuvalt investeerima inimestesse ja erinevatesse süsteemidesse, millele meie ühiskond toetub. Isoleeritud ja killustatud lähenemisviisid on osutunud ebatõhusateks. Peame välja töötama terviklikud ja integreeritud strateegiad. Näiteks keskkonnaküsimusi ei saa lahendada ainult keskkonnapoliitika abil, kui majanduspoliitikas jätkatakse fossiilsete kütuste, ressursside ebatõhusa kasutamise või jätkusuutmatu tootmise ja tarbimise propageerimist. Samuti ei piisa ainult sotsiaalpoliitikast neljanda tööstusrevolutsiooni läbi viimiseks ja tööjõu väheses CO₂-heitega majandusele ülemineku toetamiseks; tugev haridus- ja koolituspoliitika ning teadus- ja arendustegevus mängivad olulist rolli, et luua meie ühiskonnas vajalik vastupanuvõime.

Meetmeid tuleb võtta kõigil tasandil. ELi institutsioonid, liikmesriigid ja piirkonnad peavad tegutsema ühiselt. Linnad, kohalikud omavalitsused ja maapiirkonnad peaksid kõik muutustesse oma panuse andma. Kodanikud, ettevõtjad, sotsiaalpartnerid ning teadusringkonnad peavad seljad kokku panema. EL ja liikmesriigid peavad rahvusvaheliste partneritega koostööd tegema. Edu saavutamiseks peame kõigil tasandil ühe eesmärgi nimel tegutsema.

3.1 Jätkusuutliku tuleviku poliitilised alused

Seetõttu on äärmiselt oluline, et kõik osalejad ELis seaksid esikohale ülemineku jätkusuutlikule majandusele. Nad peavad jätkama ELi tasandil viimastel aastatel vastu võetud valdkondadevaheliste tegevuskavade edasiarendamist. Märkimisväärne osa ELi poliitikast on juba keskendunud kestliku arengu eesmärkide saavutamisele, kuid liikmesriigid peavad hakkama neid ka praktikas integreeritud viisil ellu viima. Näiteks ELi kehtivate keskkonnavalaste õigusaktide rakendamata jätmine läheb tervishoiukulude ja otseste keskkonnaga seotud kuludena maksma hinnanguliselt ligikaudu 50 miljardit eurot aastas. Täieliku vastavuse saavutamine ELi keskkonnaeeskirjadega ei oleks kasulik mitte ainult keskkonnale ja meie tervisele, vaid see aitaks luua ka töökohti³⁵.

Samamoodi ei ole küsimus ainult kestlike lahenduste elluviimise kiirendamises ja laiendamises, vaid ka ühenduste loomises ja erinevate kavade vahel kõigil tasanditel sidususe suurendamises. Poliitikavaldkondade sidusus on oluline tingimus, millega tagatakse, et

³³ S. Fankhauser, A. Bowen jt „Who will win the green race? In search of environmental competitiveness and innovation“, 2013.

³⁴ Business and Sustainable Development Commission, „Better Business Better World, The report of the Business & Sustainable Development Commission“, jaanuar 2017 (lk 12).

³⁵ ELi keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamine 2017.

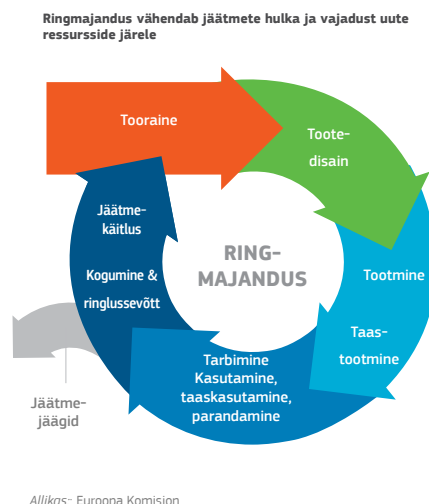
kestliku arengu eesmärgid on saavutatavad, ja kindlustatakse ELis pikaajaline keskkonnasäästlik ja kaasav majanduskasv.

Kooskõlas tugeva tõendusmaterjaliga ELi ees seisvate peamiste jätkusuutlikkusega seotud probleemide ja võimaluste kohta on oluline keskenduda tootmisele ja tarbimisele materjalide ja toodete, toidu, energia, liikuvuse ja tehiskeskkonna valdkonnas,³⁶ võttes arvesse sotsiaalseid mõjusid, mis muutustega nendes valdkondades kaasnevad. Need on valdkonnad, kus jätkusuutlikkusega seotud muutuseid on kõige rohkem vaja ning need oleksid ELi majandusele, ühiskonnale ja looduskeskkonnale kõige kasulikumad ning nendega kaasneks ulatuslik positiivne ülekanduv mõju. Nendes valdkondades ei saa tegutseda isoleeritult, vaid need valdkonnad on tihedalt üksteisega seotud ning vastastikku üksteist toetavad.

3.1.1 Linearmajanduselt ringmajandusele üleminek

Erinevate materjalide ja toodete parem kättesaadavus ja taskukohasus on meie elu lihtsustanud ja aidanud kaasa elatustaseme ja elukvaliteedi tõusule ELis. Siiski on meie tarbimiskultuuriga kaasnenud loodusvarade ülemäärane kaevandamine ning suurenev surve looduskapitalile ja kliimale³⁷.

Peame tagama, et saame jätkata oma majanduse jätkusuutlikku kasvatamist ning parandada elatustaset, nagu inimesed seda soovivad. Selleks on vaja uusi materjale ja uue disainiga tooteid, et me oleks piisavalt valmis üha rohkem materjale ja tooteid taaskasutama, parandama ja ringlusse võtma. See omakorda mitte ainult ei vähenda jäätmete teket, vaid aitab ka piirata vajadust uute ressursside järele, mida suure rahalise ja keskkonnakuluga kaevandada. Kui toode, olgu see siis paar teksapükse, nutitelefon, toidupakend või mööbliese, jõuab oma kasutusaja lõppu, tagab tõeline ringmajandus, et suurem osa selle toote väärtusest säilib, ja seda, mida varem peeti prügiks, saab kasutada uute toodete valmistamiseks.

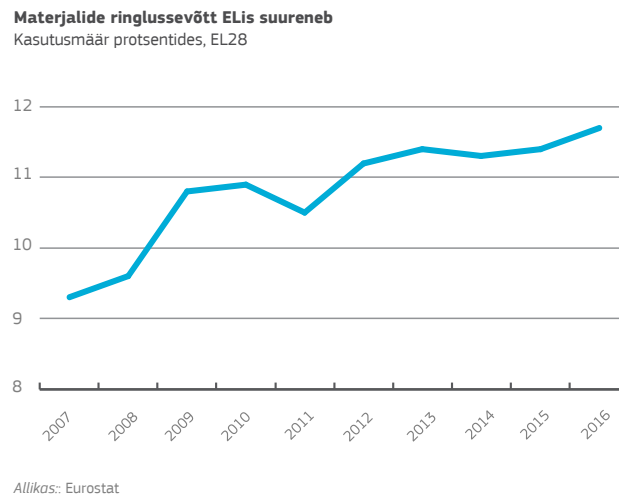

Ringmajandusele, sealhulgas ringluspõhisele biomajandusele **üleminek** on suur võimalus luua jätkusuutlikule alusele toetuvaid konkurentsieeliseid. Ringmajanduse põhimõtete kohaldamine kõigis sektorites ja tööstusharudes on Euroopale kasulik nii keskkonnanälaselt kui

³⁶ Muu hulgas: Intergovernmental Panel on Climate Change „Global warming of 1.5 °C: an IPCC special report on the impacts of global warming of 1.5 °C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty“, 2018; Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Lafortune, G., Fuller, G. (2018): „SDG Index and Dashboards Report 2018“ („Säästva arengu eesmärkide indeks ja tulemustabeli aruanne 2018“). New York: Bertelsmann Stiftung and Sustainable Development Solutions Network (SDSN); „Europe moving towards a sustainable future, Contribution of the Multi-Stakeholder Platform on the implementation of the Sustainable Goals in the EU Reflection Paper“, oktoober 2018.

³⁷ Eurostat, Kestlik areng Euroopa Liidus: 2018. aasta kestliku arengu eesmärkide seirearuanne EL kontekstis.

ka sotsiaalselt ning lisaks sellele võib see potentsiaalselt luua 2030. aastaks majanduslikku kogukasu 1,8 triljoni euro³⁸ ulatuses, 1 miljonit uut töökohta kogu ELis³⁹ ning mängida kesket rolli kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisel⁴⁰. Arvestades toodete suurt sõltuvust mujalt maailmast saadavatest ressurssidest, aitaks ringmajandusele üleminek ELil vähendada ka üldist keskkonnavalast, sotsiaalset ja majanduslikku survet ning suurendada ELi strateegilist autonoomiat.

ELil on ringmajandusele üleminekust kasusaamiseks parimad võimalused, panustades selleks ringtoodetele kui ühele peamisele väljundile, millega konkurentsieeliseid luua. Selle eelse säilitamiseks tuleb siiski jõupingutusi suurendada. Junckeri komisjoni poolt 2015. aastal vastu võetud ELi ringmajanduse tegevuskavas esitatakse meetmed, mille abil juhtida ELi majandust ringmajanduse suunas ning aidata ELil tõusta selles valdkonnas maailmas esikohale. See hõlmab samme tarbimis- ja tootmistavade muutmiseks, keskendudes tootedisainile (vastupidavus, parandatavus, korduskasutus ja ringlussevõetavus), jäätmekäitlusele (jäätmekke vältimine, materjali ringlussevõtt, energia taaskasutamine ja prügilasse ladestamise vältimine) ning tarbijate teadlikkuse suurendamisele. Peaaegu kõik tegevuskava elemendid on juba ellu viidud, kuid täielikult ringmajanduse põhimõtetele toetuva Euroopa majanduse loomiseks tuleb rohkem jõupingutusi teha.

2018. aastal esitletud ELi uuendatud biomajanduse strateegia täiendab ringmajanduse tegevuskava, parandades ja laiendades taastuvate loodusvarade jätkusuutlikku kasutamist ning võimaldades taastuvate toorainete ja tööstuse kõrvalsaaduste muundamist sellisteks bioressursipõhisteks toodeteks nagu kütused, kemikaalid, komposiidid, mööbel ja väetised.

Praegu on oluline muuta need olemasolevad tegevuskavad tegelikkuseks ning seada ELi juhtimise kõigil tasandil jätkuvalt esikohale uute meetmete ellu rakendamine. Liikmesriigid peavad näiteks hakkama praktikas rakendama jäätmeid käsitlevaid ambitsioonikaid ELi ajakohastatud õigusnorme. Toodete olelusringi hindamine peaks muutuma tavapäraseks ja ökodisaini raamistikku, mis loodi toodete energiatõhususe suurendamiseks, et vähendada energia- ja ressursitarbimist, tuleks võimalikult ulatuslikult rakendada. Kiirendada tuleb kemikaalide, mürgivaba keskkonna, ökomärgiste ja ökoinnovatsiooni, kriitilise tähtsusega toorainete ja väetistega seoses alustatud tööd. Teiseste toorainete turu edendamine peab jääma

³⁸ „Growth within: A circular economy vision for a competitive Europe“, Ellen MacArthur Foundation and the McKinsey Center for Business and Environment, 2015.

³⁹ Towards a circular economy – Waste management in the EU, 2017, Euroopa Parlamendi uuringuteenistus

⁴⁰ SITRA, The circular economy – a powerful force for climate mitigation, 2018. Kättesaadav aadressil: <https://www.sitra.fi/en/publications/circular-economy-powerful-force-climate-mitigation/>.

oluliseks prioriteediks. Plasti ringmajanduse valdkonnas saavutatud edu peab jätkuvalt jääma oluliseks sihtvaldkonnaks ning ringmajandusele üleminekuks tuleb toetada ja ergutada ka selliseid täiendavate ressurssidega ja saasterikkaid valdkondi nagu toidu-, tekstiili- ja elektroonikatööstus. Bioressursipõhiseid tööstusharusid tuleb laiendada ja tugevdada, kaitstes samal ajal meie ökosüsteeme ja vältides loodusvarade liigkasutamist. Edaspidi peaks ringmajandusest saama ELi tööstusstrateegia selgroog, võimaldades ringluse kasutamist uutes valdkondades ja sektorites, andes tarbijatele võimaluse teha teadlikke valikuid ning suurendades avaliku sektori jõupingutusi jätkusuutlike riigihangete kaudu. Käes on õige aeg ning avalikkuse jõuline toetus ELi plastistrateegiale näitab, et sellel teel jätkamine kogub üha enam toetust.

Ringmajandus praktikas: EL on loomas maailma esimest terviklikku plastistrateegiat
ELi plastistrateegia⁴¹ ja ühekordselt kasutatavat plasti käsitlevad õigusaktid⁴² kaitsevad keskkonda plastireostuse eest ning edendavad samal ajal majanduskasvu ja innovatsiooni. Kõik ELi turule lastud plastpakendid peavad aastaks 2030 olema majanduslikult tasuval viisil ringlussevõetavad, keelatakse kavatsuslikult lisatud mikroplast ja kõige kahjulikumad ühekordselt kasutatavad plastesemed, mille jaoks on olemas alternatiivid, ning üha rohkem kasutatakse uute toodete valmistamiseks ringlussevõetud plasti.

3.1.2 Jätkusuutlikkus talust toidulauani

ELi põllumajandussektoril ja maapiirkondadel on eurooplaste heaolu tagamisel keskne roll. ELi põllumajandussektor ja toiduainetööstus on üks maailma juhtivaid toiduainetootjaid, toiduga kindlustatuse tagajaid ning tööandja miljonitele eurooplastele. ELi põllumajandustootjad on ka olulised looduskeskkonna haldajad, kuna nende hoole all on loodusvarad 48 %-l ELi pindalast, metsamajandajate hooldada on veel täiendavalt 40 %. ELi maapiirkondades tegutsetakse sellistes innovatiivsetes sektorites nagu biomajandus. Lisaks sellele tegeletakse meie maapiirkondades ulatuslikult ka puhke- ja turismimajandusega. Kuid keskmise temperatuuri jätkuva tõusu ja looduskeskkonna olukorra halvenemise tingimustes saavad põllumajandustootjad ja metsamajandajad seda otseselt enda peal tunda.

ELi põllumajandus on teinud kliima- ja keskkonnasektoris tõelisi edusamme, vähendades alates 1990. aastast kasvuhoonegaaside heidet 20 % võrra ja jõgede nitraadisisaldust 17,7 % võrra. Sellest hoolimata ei kao probleemid kuhugi. Kui me tahame oma majandust moderniseerida, kaitsta keskkonda ja parandada meie toidu kvaliteeti, tuleb toiduainete tarneahelat rohkem tasakaalustada, kaasates sellesse põllumajanduse ja kalanduse, toiduaine- ja joogitööstuse, transpordi ning tärned ja tarbimise.

Kestliku arengu eesmärgid näitavad meile teed edasi. Prognostatakse, et kestliku arengu eesmärkidele vastav üleilmne toidu- ja põllumajandussüsteem võiks aastaks 2030 luua uut majanduslikku väärtust rohkem kui 1,8 triljoni euro ulatuses⁴³. Selline süsteem oleks võimeline pakkuma maailma kasvavale elanikkonnale täisväärtuslikku ja taskukohast toitu, tagama suurema sissetuleku, aitama taastada metsi, mageveeresse ja ökosüsteeme ning oleks kliimarisikide suhtes palju vastupanuvõimelisem⁴⁴. Arvatakse, et jätkusuutlikud

⁴¹ COM/2018/028 final

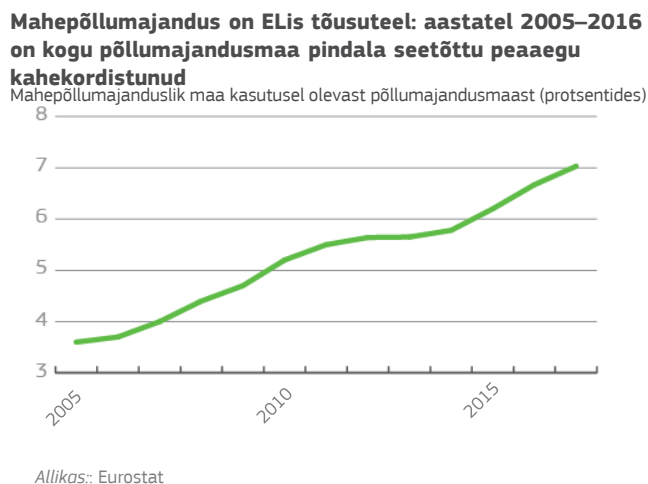
⁴² COM/2018/340 final

⁴³ Business and Sustainable Development Commission, „Better Business Better World, The report of the Business & Sustainable Development Commission“, jaanuar 2017.

⁴⁴ Business and Sustainable Development Commission, „Better Business Better World, The report of the Business & Sustainable Development Commission“, jaanuar 2017.

põllumajandus- ja toiduainete tootmise tavad võivad luua 2050. aastaks üleilmselt üle 200 miljoni täiskoormusega töökoha⁴⁵.

Ka selles valdkonnas avalikkuse nõudlus kasvab. Inimesed väärtustavad üha enam toitu, mis on toodetud ühiskonnale laiemat kasu tooval viisil, nagu näiteks mahetooted, geograafilise tähisega tooted, madalama süsinikujalajäljega kohalikud toidutootmissüsteemid ning uuenduslikud vähesaastavad toiduained. Keskkonnakaitsele ja loomade heaolule rõhku asetav mahepõllumajandus on kõigis ELi liikmesriikides alates 2005. aastast pidevalt kasvanud ning eeldatavasti see kasv jätkub⁴⁶.

Maailma suurima põllumajanduslike toiduainete eksportija ja importijana⁴⁷ on ELil hea positsioon sellest majanduslikust võimalusest kasu lõigata ja tõusta maailmas jätkusuutliku toidu tootjate hulgas esikohale. Seda on võimalik saavutada. Selleks peame järgima terviklikku lähenemisviisi, millega kaasnevad tegelikud muudatused viisis, kuidas me toitu toodame, töötleme, tarbime ja turustame, kiirendades selleks üleminekut **jätkusuutlikule toidusüsteemile**, mille aluseks on ringmajanduse põhimõtted, ning muutes uuendusliku, tervisliku, keskkonna ja loomade heaolu arvestava, ohutu ja täisväärtusliku toidu tootmise üheks peamiseks kaubamärgiks, mille järgi Euroopat tuntakse.

Komisjon on esitanud ettepaneku uuendatud ühise põllumajanduspoliitika (edaspidi „ÜPP“) kohta, mille kohaselt tuleb liikmesriikide riiklikes kavades arvesse võtta ÜPP eesmärkides sisalduvaid olulisi jätkusuutlikkuse põhimõtteid. Ühise kalanduspoliitika toel on Euroopa kalavarude jätkusuutlikkuse tagamisel tehtud olulisi edusamme. Siiski on jätkuvalt väga oluline ühise kalanduspoliitika, sealhulgas kalavarude jätkusuutliku haldamise ja jätkusuutliku vesiviljeluse arendamise nõuetekohane rakendamine.

Tekstikast: Uuendatud ÜPP kaudu jätkusuutlikule põllumajandusele ülemineku toetamine

⁴⁵ Food and Agriculture Organization of the UN (FAO), Green jobs. Kättesaadav aadressil: <http://www.fao.org/rural-employment/work-areas/green-jobs/en/>

⁴⁶ Eurostat, Kestlik areng Euroopa Liidus: 2018. aasta kestliku arengu eesmärkide seirearuanne EL kontekstis.

⁴⁷ Euroopa Komisjon, „Monitoring Agri-trade Policy“, MAP 2018-1, „Agri-food trade in 2017: another record year for EU agri-food trade“.

Tulevase ÜPP (2021–2027)⁴⁸ raames tagatakse jätkuvalt kõrge kvaliteediga toidu kättesaadavus ja tugev toetus Euroopa ainulaadsele põllumajandusmudelile, milles pööratakse suuremat tähelepanu keskkonnale ja kliimale, toetatakse jätkuvat üleminekut jätkusuutlikumale põllumajandusele ning elujõuliste maapiirkondade arendamist.

Uued kohustused hõlmavad süsinikurikaste muldade säilitamist märg- ja turbaalade kaitsmise kaudu, kohustuslikku toitainete haldamise vahendit vee kvaliteedi parandamiseks ning ammoniaagi ja dilämmastikoksiidi tasemete vähendamiseks, külvikordade kasutusele võtmist põllumajanduskultuuride mitmekesistamise asemel. Kõik ÜPP raames toetusi saavad põllumajandustootjad peavad neid põhistandardeid järgima.

Iga liikmesriik peab välja töötama ökokavad, mis toetavad ja/või motiveerivad põllumajandustootjaid eelistama kliimat ja keskkonda säästvaid põllumajandustavasid, mis on kohustuslikest nõuetest rangemad. Lisaks sellele on põllumajandusettevõtjatel võimalus jätkusuutlikkuse edendamisse veelgi enam panustada, kasutades selleks erinevate vabatahtlike kavade raames saadud täiendavat abi.

Selle taustal on oluline kasutada antimikroobikume mõistlikul viisil ning seeläbi vähendada antimikroobikumiresistentsuse teket loomadel ja inimestel⁴⁹, edendada ELi toidu raiskamisega võitlemise tegevuskava, keskenduda senisest enam loomade heaolu standarditele, tagada pestitsiidide säästlik kasutamine ning muuta biojäätmel, jäägid ja äravisatud toit väärtuslikuks ressursiks. Väärtusahelate läbipaistvuse loomist ning seda, et tootjad ja supermarketid pakuksid ning tarbijaid valiksid jätkusuutlikku ja tervislikku toitu, oleks võimalik julgustada asjakohaste ja uuenduslike meetmete kaudu, sealhulgas tarbijate parema teavitamise abil, et pakkuda mõistlikke, taskukohaseid ja tervislikke valikuid. Üleminek loomsete toodete säästvamale tarbimisele tooks tarbijate jaoks kaasa ka märkimisväärse kasu nende tervisele ning mõjutaks positiivselt looduskeskkonda⁵⁰.

3.1.3 Tulevikukindel energia, hoonestus ja transport

Jätkusuutliku tuleviku võtmeks on **puhas energia**. Vähendamaks meie tegevuse mõju keskkonnale ja kaitsmaks eurooplaste tervist, peame tootma, salvestama ja tarbima energiat säästval viisil.

EL on juba praegu üks süsinikdioksiidi heitkoguste seisukohast tõhusamaid majandusi maailmas. Taastuvenergia on Euroopa energiaallikate jaotuse lahutamatu osa ning rohkem kui pool ELi elektrivarustusest on kliimaneutraalne. Energiatõhususe meetmed, sealhulgas energiatõhususe märgistamine, on energiatarbimist viimastel aastatel vähendanud⁵¹. Järjest rohkem inimesi teeb seadmete ostmisel valiku energiatõhusama toote kasuks. Euroopas on taastuvenergia ja energiatõhususe sektoris ligikaudu 1,5 miljonit töökohta.

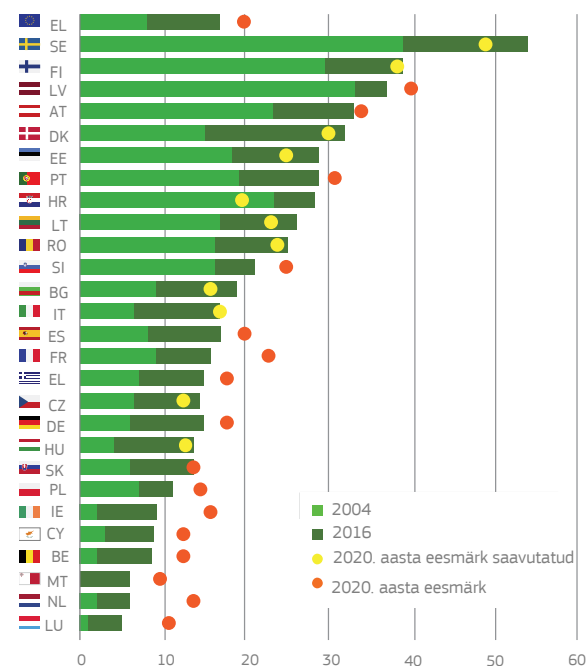
⁴⁸ Kättesaadav aadressil: <https://ec.europa.eu/commission/publications/natural-resources-and-environment>.

⁴⁹ Kättesaadav aadressil: https://ec.europa.eu/health/amr/sites/amr/files/amr_action_plan_2017_en.pdf.

⁵⁰ Komisjoni teatist COM (2018) 773 „Puhas planeet kõigi jaoks Euroopa pikaajaline strateegiline visioon, et jõuda jõuka, nüüdisaegse, konkurentsivõimelise ja kliimaneutraalse majanduseni“ toetav põhjalik analüüs. Lihatootmisega kaasneb üks suurimaid maavajadusi kalori kohta. Liha tarbimisest loobumine ja selle vähendamine vabastab täiendavalt maad.

⁵¹ Külmikute energiatõhusus on viimase 10 aasta jooksul märkimisväärselt paranenud (sama kehtib nt pesumasinate, nõudepesumasinate, televiisorite kohta). See tähendab ka seda, et inimesed ostavad tõhusamaid tooteid. Esikümne aluseks on GFK andmed. Kättesaadav aadressil: topten.eu

2016. aastal oli 17% kogu ELis tarbitud energiast taastuvenergia.
St liigutakse 2020. aastaks seatud 20% eesmärgi poole
 Protsentides summaarsest lõppenergia tarbimisest

Allikas: Eurostat

Euroopa Komisjon on koos energialiiduga koostanud ühe kõige ulatuslikuma energiasüsteemi ümberkujundamise ja majanduse moderniseerimise üleilmse raamistiku, mis ühendab endas kliima-, energia-, transpordi-, teadus- ja muid sektoreid. Energialiidu määruse osana võimaldab ELi tasandi eesmärkide (taastuvatest energiaallikatest toodetud energia vähemalt 32 % osakaal energia kogutarbimisest ning vähemalt 32,5 % energiatõhusus) saavutamine 2030. aastaks meil ületada Pariisi kliimakokkuleppe raames võetud kohustuse vähendada kasvuhoonegaaside heidet 2030. aastaks vähemalt 40 % võrreldes 1990. aasta tasemega.

Tekstikast: Puhta energia kasutuselevõtt aitab luua töökohti ja edendada majanduskasvu

Ajavahemikus 2008–2014 kasvas töökohtade arv taastuvenergia tehnoloogia sektoris 70 % võrra. Sektoris on potentsiaal luua 2030. aastaks 900 000 täiendavat töökohta tingimusel, et kaasatakse avaliku ja erasektori investeeringuid. Energiatõhususe sektoris võidakse luua kuni 400 000 täiendavat kohalikku töökohta.

Pärast 2030. aastat tuleb jõupingutusi suurendada, et Pariisi kliimakokkulepet nii teos kui vaimus ellu viia, kasutades selleks täielikult ära energiasüsteemi ümberkujundamise pakutavat majanduslikku potentsiaali. EL võib märkimisväärselt vähendada kulukat sõltuvust fossiilsetest kütustest, vähendada ligikaudu 260 miljardi euronit ulatuvat summat, mida makstakse fossiilkütuste impordi eest, suurendada oma energiasõltumatust ning anda panuse õiglasema energiaturu arengusse. On oluline jätkata energiaturu integreerimist, luues selleks puuduvad ühendused ja lihtsustades piiriülest energiakaubandust. Puhtale energiale üleminekut saab toetada ka ookeanienergia ja avamere tuuleenergia abil. Liidrina selles sektoris peaks ELil olema jätkuvalt kasutada esmategutseja eelised.

Kuna **hooned** moodustavad täna energiatarbimisest umbes 40 %, siis tuleks parandada hoonete energiatõhusust nende renoveerimise ja ajakohastamise kaudu. See protsess on juba alanud. Näiteks eelkõige hoonete renoveerimisega seotud ökotööstuses töötab Euroopas enam kui 3,4 miljonit inimest. Hoonete energianõudluse vähendamine eeldab tõhusa ja puhta

elektrikütte ulatuslikumat kasutamist, kuid ka arukamaid hooneid ja seadmeid ning paremaid isolatsioonimaterjale, mis on täielikult kooskõlas ringmajanduse põhimõtetega. Hoonete energiatõhususe direktiivi eesmärk on parandada elukvaliteeti ning muuta meie majad paremini isoleerituks ja ventileerituks ning seega ka paremaks elupaigaks, dekarboniseerides kõik hooned 2050. aastaks. Sellised meetmed aitavad vähendada elamiskulusid ning nii jääb inimestele rohkem raha muudeks vajadusteks. Selleks aga tuleb leida võimalused ja vahendid, et inimesed sellise muudatuse üldse ette saaksid võtta.

Teine oluline tegur üleminekul puhtale, ressursitõhusale ja CO₂-neutraalsele tulevikule on **liikuvussektor**, mis hõlmab linnalist liikuvuskeskkonda, üleeuroopalisi võrke, maanteetransporti ning laevandust ja lennundust. Transpordi- ja liikuvusega seotud teenuste osutamisega tegeleb ligikaudu 11 miljonit inimest ning täna on nõudlus liikuvuse järele kõrge. Kuid transpordiga kaasnevad tänapäeval õhusaaste, müra, ummikud ja liiklusõnnetused. Sektor toodab juba peaaegu veerand Euroopa kasvuhoonegaaside heitkogustest ja selle heite jalajälg suureneb. Komisjoni poolt 2016. aastal esitatud vähese heitega liikuvuse tegevuskava ning sellele järgnenud liikuvust Euroopas käsitletud õigusaktide ettepanekutes nähakse ette mitmeid meetmeid, millega suurendada meie transpordisüsteemi jätkusuutlikkust. Need meetmed on suunatud kasvuhoonegaasi heite vähendamisele ning nendega antakse ELi ettevõtetele märku, et nad investeeriksid keskkonnasäästlikku transporti. Ka see aitab omakorda kaasa töökohtade loomisele ja majanduskasvule. Esikohale tuleb seada puhtad ja taskukohased alternatiivid, võttes eesmärgiks, et ELi teedel sõidaksid ainult heiteta sõidukid ning kütuse tarbimise vähendamiseks kasutatakse võimalikult kasulikult ära digitehnoloogia saavutusi. Heidete vähendamisele aitab kaasa ka ELi satelliitnavigatsioonisüsteemide kasutamine näiteks lennundus- ja maanteetranspordisektoris.

10 aasta jooksul on
**taastuvenergia kasutamise
määr transpordis peaaegu
kolmekordistunud**; 2016. aastal
jõudis see 7,1%-ni.

Eurostat 2018

Linnad asuvad säästvale liikuvusele ülemineku esirinnas. Linnadel on säästva linnaplaneerimise, ruumilise planeerimise integreerimise ja liikuvusega seotud vajaduste rahuldamise ning taristu kaudu täita oluline roll. Linnapiirkondi tuleks toetada ka digiteerimise, automatiseerimise ja muude uuenduslike lahenduste kasutamisel ning nad peaksid arendama aktiivset ja jagatud transporti, alates kõndimisest ja jalgrattasõidust kuni ühisautode ja koossõidu teenusteni.

Lisaks on oluline võtta arvesse sõidukite disaini ja romusõidukeid ning transporditaristut, tagamaks, et ringmajandusele ülemineku võimalusi kasutatakse maksimaalselt ära. Oma olulusringi lõppu jõudnud sõidukid sisaldavad hulgaliselt väärtuslikke materjale. Romusõidukeid käsitleva ELi õigusraamistiku kohaselt peavad tootjaid kavandama ja tootma uusi sõidukeid ilma ohtlike aineteta ja viisil, mis lihtsustab vana sõiduki materjalide korduskasutust ja ringlussevõttu, et toota uusi tooteid.

Rohkem saab ja tuleks teha ringlussevõetud materjalide kasutamiseks sõidukites ja transporditaristus, et ringlussevõttu tõhusamaks muuta. Näiteks ELis elektriautode akude

kogumise ja ringlussevõtu määra suurendamine võiks vähendada sõltuvust imporditud materjalidest ja aitaks säilitada taaskasutusse võetud materjalide väärtust ELi majanduses. Täiendavad regulatiivsed ja rahalised stiimulid täidavad olulist rolli ringmajanduse potentsiaali maksimaalses ärakasutamises transpordisektoris.

3.1.4 Sotsiaalselt õiglase ülemineku tagamine

Solidaarsus ja heaolu on väärtused omaette ning moodustavad meie vaba ja demokraatliku ühiskonna tuuma. Üleminek ökoloogiliselt jätkusuutlikule majanduskasvule ja konkurentsivõimele on edukas ainult siis, kui see on samal ajal ka kaasav. Jätkusuutlik muutus hõlmab seega ka **sotsiaalsete õiguste ja heaolu edendamist** kõigi jaoks ning aitab kaasa ka sotsiaalsele ühtekuuluvusele liikmesriikides ja kogu ELis.

Üleminek jätkusuutlikule majandusele võib avaldada tugevat positiivset ülekanduvat mõju sotsiaalsele heaolule. Pannakse alus inimväärsete töökohtade loomisele ja sellega võib kaasneda ka märkimisväärne positiivne mõju tervisele. On üldteada, et hea tervis on otseselt seotud meie looduskeskkonna olukorraga. Õhu- ja veereostuse negatiivne mõju on selle heaks näiteks. Jätkusuutlike toidusüsteemide abil on võimalik tagada kvaliteetse täisväärtusliku toidu kättesaadavus kõigile inimestele.

Tekstikast: Kemikaale käsitlevad ELi õigusaktid on inimeste tervise kõrgetasemelise kaitse tagamisele märkimisväärselt kaasa aidanud. Viimase nelja aastakümne jooksul on inimeste ja keskkonna kokkupuude ohtlike ainetega järsult vähenenud. ELi õigusaktid on aidanud vähendada kantserogeenidega kokkupuudet töökohtadel ning viimase 20 aasta jooksul on suudetud ELis ära hoida hinnanguliselt 1 miljonit uut vähktõve juhtumit.

Sünergiate loomisel ja majanduse moderniseerimisel tuleb mõnikord teha keerulisi kompromisse. Kuigi jätkusuutlikule majandusele üleminekuks luuakse uusi töökohti, võib see tähendada traditsiooniliste töökohtade kadumist või muutumist muu hulgas digiteerimise ja automatiseerimise tõttu, mis tekitab tööturul ajutisi ebakõlasid. Tööturuga seoses ei olegi praegu selge, millist mõju hakkab avaldama tehisintellekti kasutamine.

Hoolimata asjaolust, et paljudel leibkondadel on raskusi ots otsaga kokku tulla, levib üldsuse hulgas üha enam arusaam, et me peame muutma oma tootmis- ja tarbimisharjumusi. Need probleemid võivad tabada keskmise ja madalama sissetulekuga ühiskonnakihte valusamini ning nende eluasemete, autode ja oskuste ajakohastamisega kaasnevad kulud võivad neile asetada veelgi raskema koorma.

Sellel üleminekul on tagajärjed üleminekust mõjutatud ettevõtetes töötavatele inimestele ja mõnikord isegi tervetele piirkondadele. Ülemineku aluspõhimõtteks on see, et kedagi ei jäeta hätta. Jätkusuutlikule majandusele üleminek ei saa olla edukas, kui see toimub mõnede inimrühmade, kogukondade, sektorite või piirkondade arvel. Meie ühiskonna kõigil liikmetel peavad olema võrdsed võimalused panustada Euroopa jätkusuutlikku tulevikku ning üleminekust kasu saada. Eelkõige tuleb naistele luua paremad võimalused tööturule sisenemiseks ning majandusliku sõltumatuse saavutamiseks.

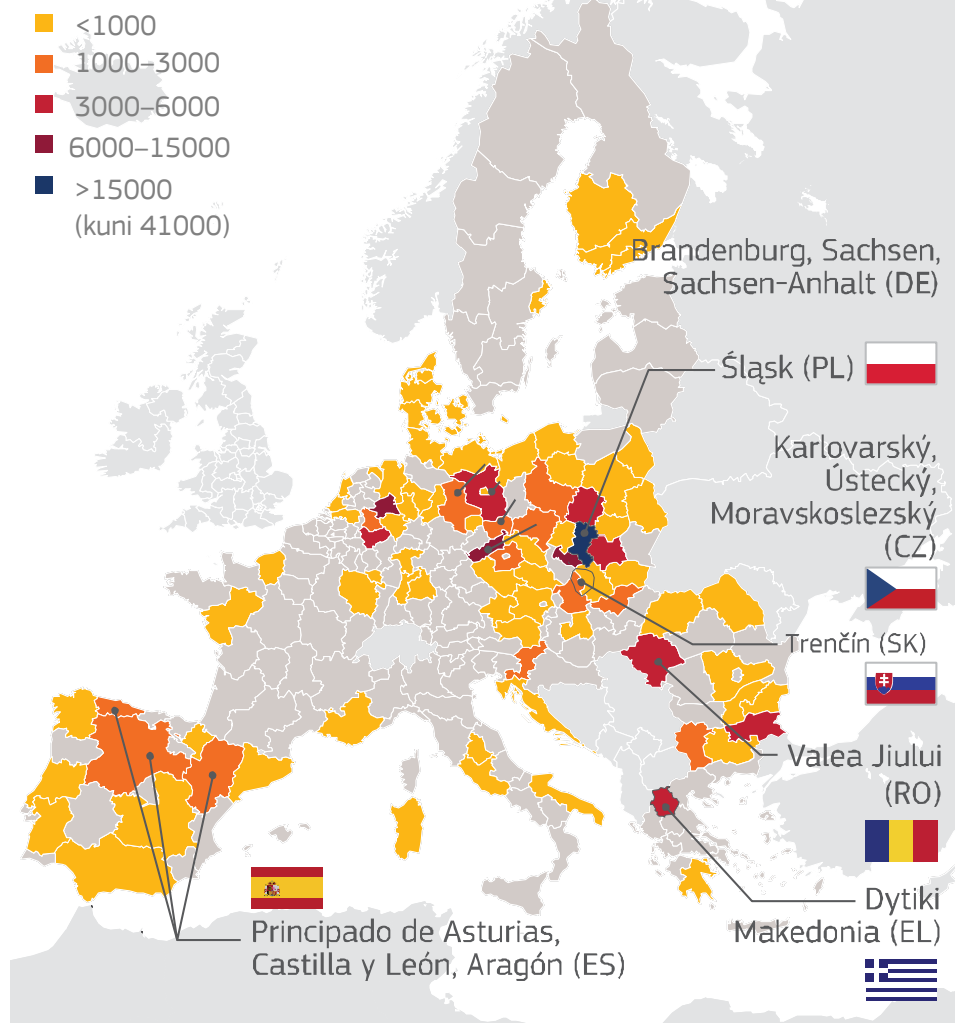
Meie ühiskonna jätkusuutlikuks muutmisel edu saavutamiseks peame tagama, et meie poliitika toetaks kõiki eurooplasi selle ülemineku teostamisel, muu hulgas varustades nad vajalike oskustega. Komisjon algatas näiteks üleminekujärgus söekaevanduspiirkondade algatuse, milles raames toetatakse elujõulisi sotsiaalseid, majanduslikke ja tehnoloogilisi ümberkorraldusi käsitlevate strateegiate ja projektide koostamist mõnedes ELi piirkondades, ning mida laiendatakse CO₂-mahukatele piirkondadele. Selliseid varajasi algatusi, mille raames ennetatakse üleminekuraskusi, tuleks tõhustada ja rakendada ka teistes sektorites, kus

on vaja ümberkorraldusi ellu viia. Sellisteks sektoriteks on näiteks autotööstus ja teatavad toiduainesektorid.

EL teeb aegsasti plaane ülemineku jaoks söekaevanduspiirkondades

Võimalik töökohtade kadu EL27

Ühik 2030 (kumuleeruv)

Allikas:: Euroopa Komisjon (DG JRC, DG REGIO).

Selleks, et üldsus kiidaks heaks vajalikud sammud ja üleminek oleks edukas kõigi osapoolte jaoks, tuleb tagada, et üleminek oleks sotsiaalselt kaasav, erapooletu ja õiglane. See tähendab suuremat ja õiglasemat osalemist tööturul, keskendudes töökohtade kvaliteedile ja töötingimustele. See tähendab ka vähemuste õiguste austamist.

Sellega seoses võib nõuetekohane, seaduslik ja hästi juhitud ränne Euroopa majanduse jaoks uusi võimalusi avada, lahendades demograafiliste muutustega seotud probleeme nii rändajate päritolu- kui ka sihtriikides. Kõigi ELis õigusega ja õiguspäraselt elavate rändajate integratsioon ja täielik osalemine ühiskonnas, kas kultuurilises, sotsiaalses või majanduslikus

mõttes, on meie ühine vastutus ja see on sotsiaalse ühtekuuluvuse tagamisel otsustava tähtsusega⁵².

Jätkusuutlikule majandusele üleminek eeldab ka investeeringuid tõhusasse ja integreeritud sotsiaalkaitstesüsteemi, sealhulgas sellistesse kvaliteetsetesse teenustesse nagu haridus, koolitamine, elukestev õpe, lapsehoid, koolipäevajärgne lastehoid, tervishoid ja pikaajaline hooldus. See on esmatähtis, et tagada kõigile võrdsed tingimused ja edendada majanduslikku ja sotsiaalset lähenemist. Tervishoiusüsteeme tuleks eelkõige arendada selliselt, et need on kõigile kergesti kättesaadavad ja taskukohased, see peaks hõlmama ravimite paremat kättesaadavust, teenuste muutmist patsiendikesksemaks, asetades seejuures suurt rõhku tervise edendamisele ja haiguste ennetamisele. Samuti peaks olema võimalik paremini kavandada ja prognoosida vajadust tervishoiutöötajate järele ning kasutada laiemalt kulutõhusaid digitehnoloogiaid⁵³.

Sotsiaalsed investeeringud peavad seega jätkuvalt kuuluma ELi ja liikmesriikide põhiprioriteetide hulka. Aruteludokument Euroopa sotsiaalse mõõtme kohta⁵⁴ on oluline viitepunkt ning selles vaadeldakse üksikasjalikult võimalusi, kuidas meie sotsiaalmudeleid meie ees seisvate probleemidega kohandada. Peamine raamistik, mille alusel EL oma edasisi samme koordineerib, on ELi institutsioonide poolt 2017. aasta novembris kehtestatud Euroopa sotsiaaalguste samm. Euroopa sotsiaaalguste samba eesmärk on suunata töö- ja elutingimuste parandamise uuendatud protsessi. Samba raames nähakse ette tööhõive ja sotsiaalvaldkonna aluspõhimõtted ja õigused. Me peame keskenduma nüüd samba eesmärkide elluviimisele. Edasi liikudes peame ka tagama, et samba rakendamine aitab pakkuda inimestele õige töö jaoks õigeid oskusi, mis on suunatud rohelisele majandusele üleminekuks.

Jätkusuutlikule majandusele üleminek peab jätkuvalt aitama liikmesriikidel ja piirkondadel edasi areneda ja üksteisele läheneda, vältides samal ajal laiemat piirkondlikku ebaõiglust ja ebavõrdsust ELis linna- ja maapiirkondade vahel.

Kuigi 75 % ELi territooriumist moodustavad maapiirkonnad, elab kaks kolmandikku ELi elanikkonnast linnapiirkondades. Linnapiirkonnad loovad kuni 85 % ELi SKPst, nende osa ELi energiakasutusest moodustab 60–80 % ning nad seisavad sageli silmitsi selliste probleemidega nagu ummikud, korraliku elamispinna vähesus, õhureostus ning taristu kvaliteedi halvenemine⁵⁵. ELi linnade tegevuskava rakendamine ja arendamine peaks jääma prioriteediks ning julgustada tuleks erinevate jätkusuutlikkust käsitlevate strateegiate ja muude vahendite vahelist sünergiat.

Maapiirkonnad on ka suurimad toidu-, energia- ja meie tarbitavate materjalide tarnijad ning on seetõttu jätkusuutlikule majandusele ülemineku seisukohast kriitilise tähtsusega. Biomajandus on üks näide sellest, kuidas majanduse dekarboniseerimisse antav oluline panus aitab maapiirkondades uusi töökohti luua. Säästev turism ja jätkusuutlikud toidusüsteemid on samuti head näited sellest, kuidas luua maapiirkondades majanduslikke võimalusi, mille raames kaitstakse ja edendatakse kultuuri- ja looduspärandit.

Ainuüksi ELi meetmetest, nagu ühtekuuluvus- ja maaeluarengupoliitika, sealhulgas ELi arukate külade tegevuskava, ei piisa, ning kõik osalejad, sealhulgas riiklikud ja piirkondlikud

⁵² COM(2016) 377

⁵³ Kuni 9,6 % Euroopa SKPst oli 2017. aastal pühendatud tervishoiule, seega on tervishoiukulude tõhususe suurendamine ja tarbetute kulude vähendamine üha olulisem.

⁵⁴ COM (2017) 206, Aruteludokument Euroopa sotsiaalse mõõtme kohta, 26. aprill 2017.

⁵⁵ ÜRO kestliku arengu eesmärkide eesmärk nr 11: muuta linnad kaasavaks, turvaliseks, vastupidavaks ja säästvaks. Kättesaadav aadressil: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/cities/>

otsustajad, peavad andma oma panuse, et kiirendada üleminekut jätkusuutlikule majandusele, ning rakendama asjakohaseid regulatiivseid ja muid lähenemisviise, millega parandatakse maapiirkondade elukorraldust ja tagatakse võrdsed elamistingimused.

3.2 Kestlikkusele üleminekut toetavad horisontaalsed tugisüsteemid

3.2.1 Haridus, teadus, tehnoloogia, teadusuuringud, innovatsioon ja digitaliseerimine

Haridus, teadus, tehnoloogia, teadusuuringud ja innovatsioon on eeltingimusteks kestliku arengu eesmärkidele vastava ELi kestliku majanduse saavutamiseks⁵⁶. Me peame veelgi suurendama teadlikkust, laiendama oma teadmisi ja täiendama oskusi. Me peame nendes valdkondades rohkem investeerima, et need oleksid kooskõlas kestliku arengu eesmärkidega.

Kestlikkuskultuuri loomiseks on vältimatud haridus, koolitus ja elukestev õpe. ELi juhid on leppinud kokku luua aastaks 2025 Euroopa haridusruum, et kasutada ära hariduse, koolituse ja kultuuri kui töökohtade loomise, majanduskasvu ja sotsiaalse õigluse edendajate kogu potentsiaal. Haridus on ühtaegu nii väärtus iseenesest kui ka hindamatu vahend kestliku arengu saavutamiseks. Tähelepanu keskmes peab seega olema juurdepääsu parandamine kaasavale kvaliteetsele haridusele ja koolitusele kõigil eluetappidel, alates varasest lapsepõlvest kuni kõrghariduse ja täiskasvanuõppeni. Kõigi tasandite haridusasutusi tuleks innustada juhinduma kestliku arengu suunistest ja neid tuleks toetada, et nad muutuksid kohtadeks, kus kestlikkusoskusi mitte ainult õpetatakse, vaid ka aktiivselt kasutatakse. Tegeleda tuleb ka haridussüsteemide reformimise ja ajakohastamisega alates keskkonnahoidlike koolide ja ülikoolilinnakute ehitamisest kuni digitaalmajanduse jaoks vajalike uute oskuste arendamiseni.

Arenguprioriteetide hulgas peaks olema digitaaloskuste ja -pädevuste täiustamine kooskõlas ELi digiõppe tegevuskavaga,⁵⁷ ja keskendumine tehisintellektile⁵⁸. Digiülemineku rakendamine kestliku arengu eesmärkide teenistusse on ilmne prioriteet. EL on täielikult pühendunud suutlikkuse ja asjatundlikkuse arendamisele selliste oluliste digitaaltehnoogie valdkonnas, nagu ühenduvus, asjade internet, küberturvalisus, plokiahel ja kõrgjõudlusega andmetöötlus, pöörates samal ajal tähelepanu digitaaltaristu võimalikele negatiivsetele välismõjudele.

Tehisintellekt on valdkond, kus EL jääb maha Hiinast ja Ameerika Ühendriikidest⁵⁹. EL peab neile kiiresti järele jõudma, et saada majanduslikku kasu, ning asuma samal ajal juhtrolli, et kujundada väljavajalikud uued eetikanormid, mis peaksid kaasnema selle uue tehnoloogiaga. Nii saab EL aidata tagada, et tehisintellekt on inimeste elu ja töö jaoks kokkuvõttes kasulik. Tehisintellekt suudab töödelda suuri andmekoguseid hetkega ning seega on sellel potentsiaali oluliselt suurendada tootlikkust paljudes valdkondades, nagu tervishoid, energeetika, põllumajandus, haridus ja keskkonnakaitse. Näiteks põllumajandussektoris kasutavad teadlased praegu tehisintellekti ja suurandmeid, et prognoosida saagikust mitu kuud enne

⁵⁶ „The Role of Science, Technology and Innovation Policies to Foster the Implementation of the Sustainable Development Goals“, Rio+20 konverentsi järelemeetmete ja eelkõige kestliku arengu eesmärkide eksperidirühma aruanne.

⁵⁷ COM(2018) 22 final.

⁵⁸ Novembris 2018 käivitas Euroopa Komisjon Euroopa tehisintellektitalituse AI Watch, et jälgida tehisintellekti arengut ELis ja kogu maailmas ning saada edasiseks tegevuseks vajalik analüütiline alus.

⁵⁹ Euroopa Komisjon, „USA-China-EU plans for AI: where do we stand?“, jaanuar 2018. Kättesaadav aadressil: https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/dem/monitor/sites/default/files/DTM_AI%20USA-China-EU%20plans%20for%20AI%20v5.pdf.

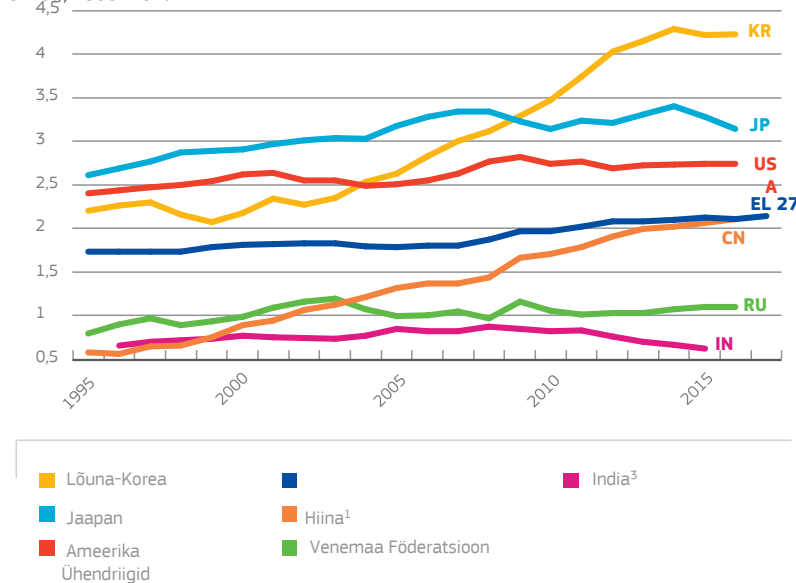
saagikoristust, mis võib aidata põllumajandustootjatel suurendada tootlikkust, teha teadlikke külvamisotsuseid ja lõppkokkuvõttes parandada toiduga kindlustatust⁶⁰.

Teadusuuringutel ja innovatsioonis on oluline roll muutuste katalüsaatorina. Nende abil saab analüüsida muutuste mõju ning tagada, et üleminekud suurendavad meie heaolu. Samuti võimaldavad nad meil raha säästa. Kui innovatsiooni ja tehnoloogia arengusse investeeritakse praegu rohkem, aitab see meil pikemas perspektiivis vähendada pikaajaliste poliitiliste eesmärkide saavutamise kulusid, näiteks neid, mis on seotud meie kliima- ja keskkonnavalaste eesmärkidega. Euroopas on ajusid, oskusi ja kaasasündinud loovust. Toetudes oma teadlaste ja innovaatorite arvuka kogukonna tugevusele, on ELil hea võimalus saavutada juhtroll murranguliste, nii ELis kui ka kogu maailmas kasutamiskõlblike keskkonnasäästliku ja kaasava majanduskasvu lahenduste väljatöötamises ja kasutuselevõtmises.

Kuid selle potentsiaali täielikuks ärakasutamiseks peavad ELi liikmesriigid suurendama oma kulutusi teadusuuringutele. EL on kokku leppinud, et 2020. aastaks tuleks 3 % ELi liikmesriikide SKPst investeerida teadus- ja arendustegevusse ning innovatsiooni, kuid me oleme selle eesmärgi saavutamisest veel kaugel.

Hiina investeeringud teadus- ja arendustegevusse jätavad kaugele maha nii ELi kui ka USA

Teadus- ja arendustegevuse intensiivsus (teadus- ja arendustegevuse kogukulu protsendina SKPst), 1995–2017

EL27²
 Allikas: Teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektoraat, reformide ja majandusliku mõju üksus, riikide kohta käiv teave Andmed: Eurostat, OECD, UNESCO.
 Märkused: 1 CN: Hiina ei hõlma Hongkongi. 2 EL27: ei hõlma Ühendkuningriiki. 3 IN: 2012., 2013. ja 2014. aasta kohta andmed puuduvad. väärtused on DG RTD poolt tuletatud.

ELi tasandil stimuleerivad jätkusuutlikku konkurentsivõimet, majanduskasvu ja investeeringuid teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammid. Et üleminek kestlikule majandusele toimuks kiiremini, peab teadustegevuse ja innovatsiooni rahastamisele lisanduma strateegiline lähenemisviis investeerimisele, mis võimaldaks uuenduslikel lahendustel turule jõuda, kuna neisse investeerimine on sageli kapitalimahukas ja riskantne. Sellised rahastamisvahendid nagu Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond on loodud selleks, et aidata vähendada selliste investeeringute riske ning muuta need seega erasektori

⁶⁰ Jiaxuan You, Xiaocheng Li, Melvin Low, David B. Lobell, Stefano Ermon, „Sustainability and Artificial Intelligence Lab, Combining Remote Sensing Data and Machine Learning to Predict Crop Yield“. Kättesaadav aadressil: <http://sustain.stanford.edu/crop-yield-analysis>

sidusrühmadele atraktiivsemaks. Euroopa innovatsiooninõukogu, mille loomise ettepanek hiljuti tehti, saab siin samuti kaasa aidata, toetades tiptasemel innovaatoreid, idufirmasid, väikeettevõtjaid ja teadlasi, et need saavutaksid edu suure riskiga innovaatiliste projektidega, laieneksid rahvusvahelises plaanis ja saaksid vastastikku üksteise ideedest kasu.

EL ja liikmesriigid võiksid keskenduda läbimurdeliste ja murranguliste tehnoloogiate ning uuenduslike ettevõtjate rahastamisele, kellel on potentsiaali saada ELis ja kogu maailmas turuliidriteks üleminekul kestlikule majandusele, samuti nende uuenduste tulemuslikule ja aegsale kasutuselevõtule. Erilist tähelepanu tuleks pöörata kestlikele ja innovaatilistele põllumajandus- ja toidusüsteemidele, puhtale tehnoloogiale, inimeste ja loomade tervisele, ökosüsteemi lahendustele ja ressursitõhusatele toodetele ja tootmismeetoditele. Lisaks on vaja toetavat õigusraamistikku, mis stimuleeriks innovatsiooni tulemuslikku kasutuselevõttu säästva arengu huvides.

EL ja selle liikmesriigid peaksid edendama ka tugevamaid sidemeid teadlaste ja ettevõtjate vahel. Kestliku arengu toetamiseks on olulised ELi teadusuuringute, arendus- ja innovatsioonikeskused ning ettevõtlusinkubaatorid, mis võimaldavad teadlastel ja ettevõtjatel kohtuda, vahetada parimaid tavasid ning kannustada innovatsiooni. Kuigi suurettevõtjatel võib olla vahendeid, et arendada teadustegevust ettevõttesiseselt, ei ole väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate puhul see enamasti nii. Sellest vajakajäägist võiks aidata üle saada tugevamad ja otsesemad sidemed teadusringkondadega.

Tekstikast: Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut (EIT) koos 40 innovatsioonikeskusega kogu ELis moodustab haridusest, teadusuuringutest ja ettevõtlusest koosneva teadmiste kolmnurga. Loodud on mitu **teadmisharidus- ja innovaatiivkeskust** ning kavas on neid juurde tekitada. Need kogukonnad **lahendavad ELi suurimaid ühiskondlikke probleeme, mis on seotud kestliku arengu eesmärkidega**, nagu kliima, energeetika, toit, tervis, toorained, digitaalvaldkond, linnaline liikumiskeskond ja kõrgtehnoloogiline tootmine. Neid probleeme lahendavad koos rohkem kui 1200 partnerit äri, teadusuuringute ja hariduse valdkonnast.

3.2.2 Rahandus, hinnakujundus, maksundus- ja konkurents

Tegevusetus on keskpikas ja pikas perspektiivis väga kulukas. Samas nõuab ülemineku kestlikule majandusele märkimisväärsed investeeringuid lühikeses perspektiivis ja põhjalikku muutust finantssüsteemi toimimises. Kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks kogu maailmas on hinnanguliselt vaja 4,5–6 triljonit eurot⁶¹. Selleks et EL saavutaks Pariisis kokku lepitud 2030. aasta eesmärgid, sh vähendaks kasvuhoonegaaside heitkoguseid 40 %, vajame umbes 180 miljardit eurot lisainvesteeringuid. Avaliku sektori vahendeid tuleb kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks kasutada paremini ja arukamalt, kuid selleks, et suudaksime oma vajadused täita, peab kestlikkuse põhimõtte omaks võtma ka erasektor. Vahendite mobiliseerimine ülemineku rahastamiseks peab käima käsikäes selliste projektide rahastamise järkjärgulise lõpetamisega, mis kahjustavad keskkonnasäästlikku ja kaasavat majanduskasvu.

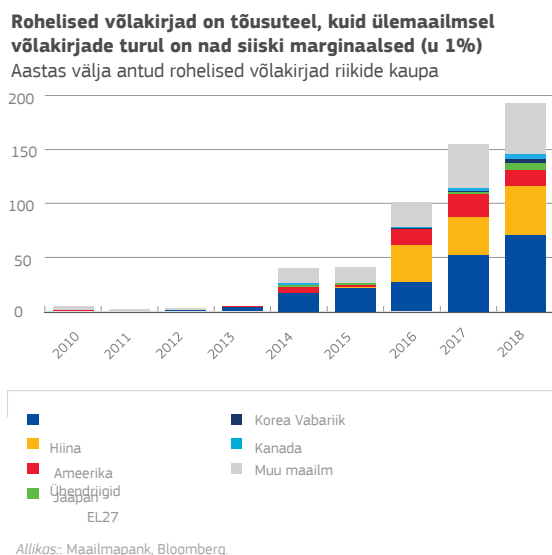
Euroopa investeerimiskava eesmärk on kaasata erasektori rahalised vahendid üldsuse hüvanguks. Investeerimiskava 2015. aastal tööd alustanud rahastamisvahend – Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond – on nüüdseks kaasanud Euroopa majanduse moderniseerimiseks olulistesse valdkondadesse kokku 370 miljardi euro ulatuses investeeringuid. Nende valdkondade hulka kuuluvad taastuvenergia, energiatõhusus, teadus-

⁶¹ ÜRO Kaubandus- ja Arengukonverents. Kättesaadav aadressil:

<http://www.eurasia.undp.org/content/rbec/en/home/blog/2017/7/12/What-kind-of-blender-do-we-need-to-finance-the-SDGs-.html>

ja arendustegevus ning innovatsioon, samuti sotsiaalne taristu, näiteks sotsiaaleluruumid või taskukohased eluruumid. Komisjon tegi ettepaneku kahekordistada järgmises eelarveraamistikus 2021–2027 sotsiaalsektori, sealhulgas sotsiaalse ettevõtluse jaoks mõeldud eelarvevahendeid ning rahastada üksnes kestlikke taristuid. Euroopa Investeeringuspanga grupp on juba praegu maailma suurim mitmepoolne kliimameetmete rahastaja, mis pühendab vähemalt 25 % oma investeeringutest kliimamuutuste leevendamisele ja nendega kohanemisele.

Komisjoni koostas kõrgetasemelise eksperdirühma soovitude põhjal ka tegevuskava selle kohta, kuidas suurendada rahastamise tähtsust hästitoimiva majanduse saavutamiseks, mis täidab keskkonnavalaseid ja sotsiaalseid eesmärke. Jätkusuutliku rahanduse tegevuskava⁶² ja sellele järgnenud seadusandlikud ettepanekud, aitavad investoritel teha teadlikke investeeringusotsuseid, mis põhinevad kestliku investeeringu selgetel kriteeriumidel. See peaks aitama kiirendada ja laiendada investeeringutest kestlikesse projektidesse nii ELis kui ka kogu maailmas ning stimuleerida investoreid loobuma investeeringutest, mis ei ole kestlikud.

Täiendavat tähelepanu tuleks pöörata jätkusuutliku rahanduse ja reaalmajanduse ühendamisele, et suurenenud nõudlusele investorite pakutavate kestlike toodete ja teenuste järele vastaks suurem pakkumine. Selles osas on otsustava tähtsusega välismõjude mõjus hinnakujundus. Samuti tuleks teha täiendavaid jõupingutusi Euroopa kodanike teavitamiseks rahastamissüsteemist, et nad oleks paremini kursis enda rahastatavate ettevõtete tegevusega ja teaksid, kuidas võtta vastutusele fondivalitsejad, kui nende raha ei hallata jätkusuutlikult.

EL juhib finantssüsteemi põhjalikku üleminekut kestlikkusele ning teeb selleks järgmist:

- ✓ **Loob ühise keele:** ühtne ELi klassifitseerimissüsteem („taksonoomia“), milles määratakse kindlaks, milline majandustegevus on kestlik, ning tehakse kindlaks valdkonnad, kus kestlikel investeeringutel võiks olla suurim mõju.
- ✓ **Vähendab rohepesu riski:** standardite ja märgiste loomine keskkonnasäästlike finantstoodete jaoks, et investorid saaksid kerge vaevaga kindlaks teha, millised investeeringud vastavad keskkonnasäästlikkuse või CO₂-heite vähendamise nõuetele.

⁶² Jätkusuutliku rahanduse tegevuskava. Kättesaadav aadressil: https://ec.europa.eu/info/publications/180524-proposal-sustainable-finance_en.

- ✓ **Lisab investeerimisalasesse nõustamisse kestlikkuse aspekti:** kindlustusseltsidelt ja investeerimisühingutelt nõutakse, et nad lähtuksid klientide nõustamisel nende kestlikkuseelistustest.
- ✓ **Töötab välja kestlikkuse kriteeriumid ja edendab nende läbipaistvust.**
- ✓ **Muudab selgemaks institutsionaalsete investorite ja varahaldurite kohustused:** tagab, et investorid ja varahaldurid võtavad investeerimisotsuseid tehes arvesse kestlikkust, ja täiustab avalikustamise nõudeid.
- ✓ **Muudab ettevõtjate aruandluse läbipaistvamaks:** vaatab läbi muu kui finantsteabe avalikustamise suunised.
- ✓ **Lisab kestlikkuse usaldatavusnõuetesse:** lisab keskkonnasäästlikkust toetava teguri, kui see on riske arvesse võttes õigustatud, et kaitsta finantsstabiilsust.

Selleks et kaitsta avaliku sektori asutuste finantssuutlikkust investeerida kestlikule majandusele üleminekusse, on ühtlasi vaja saavutada kestlik maksureform kõigil tasanditel. Me peaksime tugevdama võitlust maksudest kõrvalehoidumise ja äriühingute maksustamise vältimise vastu. Teha tuleb riikidevahelist koostööd, et lahendada maksuparadiiside küsimus, sest need õõnestavad maksubaasi nii ELis kui ka arenguriikides.

ELi maksusüsteemid ja hinnakujundus peaksid kajastama tegelikke kulusid, lahendama meie peamisi ühiskondlikke ja keskkonnaprobleeme ning kannustama harjumuste muutumist kogu majanduses. Kestliku konkurentsi aluseks on hinnad, mis kajastavad tegelikke tootmis- ja kasutuskulusid ja kasutamist – st neis võetakse arvesse välismõjusid⁶³.

Reguleerivad asutused, tippettevõtjad ja kodanikuühiskond peavad tegema koostööd, et tagada kõigile võrdsed tingimused kooskõlas kestliku arengu eesmärkidega ning ergutada arengut, mis muudab kestlikud tooted ja teenused kõige taskukohasemateks.

See peaks hõlmama muutusi liikmesriikide maksusüsteemides, vähendades tööjõu ja suurendades kapitali, saaste, alahinnatud ressursside ja muude keskkonnaalaste välismõjude maksukoormust⁶⁴. Selleks, et vältida keskkonnaseisundi halvenemist ja seda parandada ning vältida koormuse ülekandmist maksumaksjatele tuleb kohaldada põhimõtteid „kasutaja maksab“ ja „saastaja maksab“. Praegu on tööjõult saadav maksutulu ELis endiselt kaheksa korda suurem kui tulu keskkonnamaksudest ning aastate jooksul on vaid vähesed ELi liikmesriigid vähendanud oma tööjõumaksude osakaalu, suurendades samal ajal keskkonnamaksude osakaalu.

94%

Peaaegu kõik eurooplased on nõus, et suured saastajad ise vastutavad enda tekitatud kahju hüvitamise eest.

Eurobaromeetri uuring suhtumisest keskkonda, 2017

⁶³ Business and Sustainable Development Commission, „Better Business Better World, The report of the Business & Sustainable Development Commission“, jaanuar 2017.

⁶⁴ Business and Sustainable Development Commission, „Better Business Better World, The report of the Business & Sustainable Development Commission“, jaanuar 2017.

Transpordi väliskulud ELis on väga suured

Euroopa Komisjon viis läbi uuringu väliskulude arvessevõtmise kohta kõigi transpordiliikide puhul, mis hõlmas ülekoormust, õnnetusi, CO₂-heidet, müra, õhusaastet, elupaikade kahjustamist, ning milles võrreldi neid kulusid kasutajate poolt tasutavate kuludega. Eesmärk on hinnata, mil määral kohaldatakse ELis põhimõtteid „kasutaja maksab“ ja „saastaja maksab“, ja teha kindlaks võimalused, kuidas saaks negatiivseid välismõjusid edaspidi arvesse võtta. Esialgsete tulemuste kohaselt on transpordi väliskulude üldine tase ELi liikmesriikides ligikaudu 1000 miljardit eurot aastas, mis vastab peaaegu 7 %-le SKPst. Kõnealune uuring peaks valmima 2019. aasta keskpaigaks ning selle tulemused annavad olulise panuse tulevasse arutellu ELi transpordipoliitika tuleviku üle.

Samuti peame tagama, et üleminek on sotsiaalselt õiglane, et ülemineku kulud jagunevad maksumaksjate vahel õiglaselt, ning et igaüks maksab oma osa. Maksude nõutud ümberpaigutamine ja kahjulike rahaliste stiimulite, näiteks fossiilkütuste toetuste kõrvaldamine, võib avaldada negatiivset mõju ja tabada rängemalt vaeseid. Seepärast peavad poliitikakujundajad võtma kasutusele kõik asjakohased vahendid ja tagama peale näiteks aktiivse tööturupoliitika meetmete ning hariduse ja koolituse, et üleminek toimuks käsikäes meetmetega, mis muudavad maksusüsteemi ja maksude jaotumise progressiivsemaks ja võtavad arvesse ka kõige haavatavamate rühmade huve⁶⁵.

Progressi seisukohast on Euroopa Liidu majanduse tõhususe ja kestlikkuse suurendamise võimaldamiseks ja ettevõtjatele võrdsete tingimuste tagamiseks oluline ka see, et ELi ühtsel turul oleks negatiivsete sotsiaalsete ja keskkonnavalaste välismõjude maksustamine ühtlustatud⁶⁶. Näiteks ELi energia maksustamise õigusraamistik on praegu endiselt vastuolus ELi keskkonna- ja kliimaeesmärkidega,⁶⁷ ning see avaldab negatiivset mõju kokkulepitud poliitilistele eesmärkidele. Komisjoni teatises „Tõhusama ja demokraatlikuma otsustusprotsessi poole ELi maksupoliitikas“⁶⁸ kirjeldatud eemaldumine ühehäälestest hääletamisest, on muutuste vajalik eeltingimus.

Lisaks on üldises poliitikameetmete kombinatsioonis ja üleminekul kestlikule majandusele oluline osa konkurentsil. Konkurentsipoliitika edendab majanduslikku demokraatiat ja võrdõiguslikkust. See võimaldab pakkuda taskukohaseid hindu, kvaliteeti ja valikut ning piirab väljakujunenud majanduslikku mõjujõudu, mis ei põhine teenetel. Tõendid⁶⁹ näitavad, et konkurentsipoliitika annab vaesematele leibkondadele suhtelise eelise rikkamate ees ja toob kaasa ressursside tõhusama jaotuse ning soodustab innovatsiooni, eelkõige tehnoloogia tipptasemel.

Tekstikast: ELi riigiabipoliitika, eriti pärast selle ajakohastamist viimastel aastatel, on suunatud kestlikkusele. 94 % kogu ELi riigiabist on olnud suunatud ühist huvi pakkuvatele horisontaalsetele eesmärkidele, nagu keskkonnakaitse, teadusuuringud, arendustegevus,

⁶⁵ Tax Policies in the European Union: 2018 Survey. Kättesaadav aadressil:

https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/company-tax/tax-good-governance/european-semester/tax-policies-european-union-survey_en. Detsembris 2018 algatas komisjon uuringu, milles vaadeldakse megatrend (kliimamuutused, digitaliseerimine, elanikkonna vananemine jne) ning nende mõju ELi majandusele, eelkõige ELi maksusüsteemide kestlikkusele.

⁶⁶ COM(2019) 8 final.

⁶⁷ COM(2019) 8 final.

⁶⁸ COM(2019) 8 final.

⁶⁹ Dierx, Adriaan, Ilzkovitz, Pataracchia, Ratto, Thum-Thysen ja Varga (2017), „Does EU competition policy support inclusive growth?“, Journal of Competition Law & Economics, Vol. 13, No. 2; OECD Factsheet on how competition policy affects macro-economic outcomes (oktoober 2014); Fabienne Ilzkovitz ja Adriaan Dierx, „Ex-post economic evaluation of competition policy enforcement: A review of the literature“, konkurentsi peadirektoraat, juuni 2015.

innovatsioon ja piirkondlik areng. 54 % kogu kulutustest tehti keskkonnakaitse ja energiasäästu toetamiseks⁷⁰.

3.2.3 Vastutustundlik ärikäitumine, ettevõtja sotsiaalne vastutus ja uued ärimudelid

Ettevõtjad mängivad kestlikule majandusele üleminekul olulist rolli. Viimaste aastakümnete jooksul on üha rohkem ettevõtteid võtnud kas vabatahtlikult või avaliku sektori asutuste innustusel keskkonnavalase ja sotsiaalse vastutuse oma ettevõtluseesmärkide keskseks osaks. Üha enam äriühinguid peab kestliku arengu eesmäärke oma konkurentsivõime ja kasvustrateegia lahutamatuks osaks. Nad on aru saanud, et vastutustundlik ettevõtlus võib kaasa tuua kestlikumaid kasumeid ja majanduskasvu, uusi turuvõimalusi ning pikaajalise väärtuse aktsionäridele.

Arvestades tarneahelate kasvavat keerukust ja üleilmastumist, on oluline edendada rangeid kestlikkusnõudeid ka kolmandates riikides. ELi ettevõtjate ja tarbijate äritavad, tarbimis- ja tootmismudelid ei tohiks aidata kaudselt kaasa inimõiguste rikkumisele või keskkonnaseisundi halvenemisele mujal maailmas.

Viimase kahe aasta jooksul on EL tugevdanud aktsionäride⁷¹ ja investorite⁷² õigusi, aidates neil mõista ettevõtete tegevuse tulemuslikkuse rahalisi ja mitterahalisi aspekte ning võimaldades neil paremini nõuda äriühingutelt vastutust. EL on rakendanud uusi keskkonnavalaseid ja sotsiaalseid kriteeriume ka oma riigihankealastes õigusaktides, et innustada ettevõtjaid arendama sotsiaalselt vastutustundlikke tooteid ja teenuseid. EL on võtnud vastu konfliktimineraalide määruse⁷³ tagamaks, et ELi ettevõtjad impordivad teatavaid mineraale ja metalle ainult usaldusväärsetest allikatest, mis ei kasuta kasumit relvakonfliktide rahastamiseks. Seoses sellega on asjakohane ka hiljuti vastu võetud jätkusuutliku rahanduse tegevuskava, sest see seob finantssüsteemi jätkusuutlikumate projektidega⁷⁴.

Siiski on selge, et kõigil tasanditel on võimalik rohkem ära teha. ELi tasandil võib selles valdkonnas saavutada täiendavaid tulemusi ja suurendada ELi ettevõtjate konkurentsivõimet,

⁷⁰ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/scoreboard/index_en.html

⁷¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/828, millega muudetakse direktiivi 2007/36/EÜ seoses aktsionäride pikaajalise kaasamise soodustamisega (EMPs kohaldatav tekst).

⁷² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta direktiiv 2014/95/EL, millega muudetakse direktiivi 2013/34/EL seoses mitmekesisust käsitleva teabe ja muu kui finantsteabe avalikustamisega teatavate suureettevõtjate ja kontsernide poolt (EMPs kohaldatav tekst).

⁷³ Konfliktimineraalide määrus (EL) 2017/821.

⁷⁴ https://ec.europa.eu/info/publications/180524-proposal-sustainable-finance_en#investment. Terviklikuma pildi ELi hiljutistest edusammudest ettevõtja sotsiaalse vastutuse/vastutustundliku ärikäitumise ning ettevõtluse ja inimõiguste vallas esitatakse 2019. aasta alguses ELi tööstuse päevade raames.

töötades välja asjakohaseid meetmeid ja käegakatsutavamaid kestlikuma ärikäitumise edendamise viise. Me peame kaaluma erinevaid lisastiimuleid ettevõtjatele, et nad kaasaks kestliku arengu eesmärgid oma tegevusse, sealhulgas uuriks uute tehnoloogiate ning ringmajanduse pakutavaid võimalusi. EL peab oma sise- ja välistegevuses jätkuvalt edendama rahvusvaheliselt kokku lepitud suuniste ja vastutustundliku ettevõtluse põhimõtete, nt ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtete rakendamist. See on oluline ka selleks, et tagada võrdsed võimalused rahvusvahelisel tasandil.

Tulevikku vaadates võib koostöömajandus, kus tarbijad saavad üksteisega vahetult kaubelda, anda olulise panuse kestlikku majanduskasvu ja kestlikumate ärimudelite tekkimisse, kui seda vastutustundlikult innustada ja arendada. Praegu tekitab suur hulk erinevaid reguleerivaid meetmeid ELis ebakindlust nii traditsioonilistes ettevõtjates, uute teenuste osutajates kui ka tarbijates ning piirab koostöömajanduse kasvu ELis ning sellega seotud uusi ja uuenduslikke teenuseid.

Kogukonnapõhiste probleemide lahendamisele suunatud sotsiaalne ettevõtlus võib samuti mängida olulist rolli kestlikkusprobleemide lahendamisel, soodustades samal ajal kaasavat majanduskasvu ja töökohtade loomist kohalikul tasandil, jagatud heaolu ja sotsiaalset kaasatust. Praegused sotsiaalsed ettevõtted kipuvad niššidesse koonduma – eriti kohalikul tasandil – ning näevad vaeva, et ELis oma tegevust laiendada. Rahastamine on jätkuvalt oluline probleem, mistõttu EL eraldab sotsiaalsetele ettevõtetele rohkem rahalisi vahendeid. Nagu ka koostöömajanduse puhul võivad takistuseks olla keeruline või puuduv õigusraamistik ning kohaliku tasandi piirangud. Näiteks Prantsusmaal 2014. aastal kehtestatud spetsiaalne õigusraamistik tunnistas selle sektori eripärasid ja andis selles tegutsevatele ettevõtjatele uue toetuse.

3.2.4 Avatud ja eeskirjadepõhine kaubandus

Avatud ja eeskirjadepõhine kaubandus on üks parimaid vahendeid meie ja meie partnerite heaolu parandamiseks, elatustaseme tõstmiseks ning kogu planeedi kestlikkuse ja demokraatiate suurendamiseks. Kui me tahame saavutada kestliku Euroopa kestlikus maailmas, on oluline kasutada siinseid mitmepoolseid institutsioone ning kahe- ja mitmepoolseid kaubanduslepinguid üleilmsete standardite kujundamiseks.

Proteksionistlikud suundumused ja lähenemisviisid „minu riik kõigepealt“ võivad põhjustada konflikte. Peale selle on nad suureks takistuseks kestliku planeet ülesehitamisel – selle eesmärgi saavutamine eeldab rahvusvahelist koostööd. Mitmel põhjusel on ELi jaoks eluliselt tähtis mitmepoolset süsteemi kindlalt toetada ja hoida.

Kestlikule majandusele ülemineku kontekstis peame tegema samu seisukohti jagavate partneritega veelgi aktiivsemat koostööd, et leppida kokku uued eeskirjad, mis võtaksid arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030. Tegevuskavas tunnistatakse, et eeskirjadepõhine mitmepoolne kaubandussüsteem, mille keskmes on Maailma Kaubandusorganisatsioon (WTO), on kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks äärmiselt oluline. Seepärast on ELi jooksvad konstruktiivsed jõupingutused WTO ajakohastamiseks äärmiselt olulised.

Kui praegused suurvõimud rahvusvahelistest kaubanduslepetest taganevad, loob see võimalusi ELi jaoks. Euroopa Liit oma enimarenenud siseturuga maailmas ning ligi poole miljardi tarbijaga võib võtta üle seal, kus teised pooleli jätavad, ja ta on seda ka teinud. Lisaks asetab see kaubanduse uuele ja kestlikumale alusele. Kõigis uutes ELi kaubandus- ja investeerimislepingutes on nüüd peatükk kestliku arengu kohta, milles toetatakse ja

edendatakse sotsiaalseid ja keskkonnaalaseid standardeid. Juulis 2018 Jaapaniga allakirjutatud majanduspartnerlusleping on esimene leping, milles sõnastati Pariisi kliimakokkuleppe alusel võetud kohustused. Septembris 2018 leppisid EL ja Kanada kokku, et hakkavad laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu (CETA) raames tegema koostööd kaubandus- ja kliimamuutuste küsimustes. EL peab Tšiiliga sõlmitud assotsieerimislepingu ajakohastamise käigus läbirääkimisi soospetsiifiliste sätete üle.

Tekstikast: Junckeri komisjon on vastu võtnud kaheksa kaubanduslepingut 15 riigiga või hakanud neid rakendama, lepingud on sõlmitud muu hulgas Kanada, Ukraina, Singapuri, Vietnami, Jaapani ja mitme Aafrika ja Vaikse ookeani piirkonna riigiga⁷⁵. ELil on nüüd 39 kaubanduslepingut 70 riigiga kogu maailmas. Alates 2010. aastast on kaubandust ja säästvat arengut käsitlevad sätted olnud ELi vabakaubanduslepingute keskmes.

Komisjon on välja pakkunud 15 punkti, et ELi kaubanduslepingute kaubanduse ja kestliku arengu peatükke paremini rakendada ja tagada nende täitmine⁷⁶. Tähelepanu keskmes on tihedam koostöö eri osalejate vahel, täitmise tõhusam tagamine, sealhulgas kestlikkuspeatükkide otsustavam kasutamine kehtivas vaidluste lahendamise mehhanismis, ning parem teabevahetus ja läbipaistvus.

Arenguriikide toetamiseks tehtavate jõupingutuste osana annab EL üldiste tariifsete soodustuste kava raames ühepoolseid kaubandussoodustusi. Nende soodustuste saamise eelduseks on see, et soodustusi saavad riigid täidavad peamisi rahvusvahelisi konventsioone ja kokkuleppeid, mis käsitlevad inim- ja töötajate õigusi, keskkonnakaitset ja head valitsemistava; seega luuakse arenguriikidele stiimul ehitada oma majanduskasvu mudelid üles kestlikul alusel. Juhul kui esineb nimetatud konventsioonide põhimõtete tõsist ja süstemaatilist rikkumist, võib komisjon nende soodustuste tegemise ajutiselt katkestada.

3.2.5 Juhtimine ja poliitika sidususe tagamine kõikidel tasanditel

Et kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks jõuda tõelise kestlikkuseni, millest oleks kasu kõigil eurooplastel, on vaja terviklikku lähenemisviisi. Euroopa Liit, tema liikmesriigid ja partnerid peavad arvesse võtma erinevate kestlikkusprobleemide ja -võimaluste vahelisi seoseid ning toetama eri poliitikavaldkondade, sektorite ja otsustamistasandite vahelist sidusust.

⁷⁵ Kamerun, Côte d'Ivoire, Ghana ja SADC majanduspartnerluslepingu riigid Botswana, Lesotho, Mosambiik, Namiibia, Lõuna-Aafrika ja Svaasimaa.

⁷⁶ Komisjoni talituste mitteametlik dokument. Kättesaadav aadressil: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/february/tradoc_156618.pdf.

Üleminek jätkusuutlikkusele eeldab kõigi sidusrühmade kaasatust ja aktiivset osalemist

Õigusriigi põhimõtte, demokraatia ja põhiõiguste austamine näitab ära meie olemuse. Need on vaieldamatud põhimõtted ja väärtused, mis on sätestatud ELi aluslepingutes, ning need on alus, millest me lähtume. Ühtlasi on need põhimõtted ja väärtused ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 ja kestliku arengu eesmärkide lahutamatu osa. Sama võib öelda rahu, õiguse ja tugevate institutsioonide põhimõtete kohta, mida EL on alati tugevasti pooldanud. Need põhimõtted ja ühised väärtused ei toimi iseenesest ja EL, tema liikmesriigid ja tegelikult kõik eurooplased peavad neid kaitsma, säilitama ja tugevdama. Olulise panuse saavad anda sotsiaalpartnerid. Seda partnerlust tuleb hoida ja tugevdada, et tagada nii mõjus juhtimine kui ka poliitika piisav sidusus.

Lisaks nimetatud aluspõhimõtetele on vaja, et poliitika oleks sidus ning põhineks planeerimisel, tõenduspõhisel poliitikal, kaasamisel, mõjususel, subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte austamisel ning mõõtmisel ja järelevalvel. Parema õiguslik reguleerimine ja parem juhtimine kõigil tasanditel on selles valdkonnas samuti äärmiselt olulised. Kõigi poliitikavalikute kohta tuleb teha põhjalikud mõjuhindangud ning kompromisse majandus-, sotsiaal- ja keskkonnapoliitika eesmärkide vahel on vaja minimeerida ja leevendada. Sellega seotud rakendamise puudujäägid, mis ohustavad kestlikku poliitika sidusust, tuleks kõrvaldada tõhusalt ja struktuurselt.

Kestliku arengu eesmärgid on jagamatud, ja enamik neist hõlmab mitut poliitikavaldkonda. Seetõttu peab haldusametuste parema koostööga kaasnema erinevate poliitikavaldkondade suurem sidusus. Toiduainete, energia ja veevarude haldamine on omavahel tihedalt seotud. Sama kehtib näiteks ka transpordi, õhukvaliteedi ja tervishoiu kohta. Nn lõimimislähenemisviis nõuab kõikidel tasanditel sektoritevahelisi projekte, mis tegelevad kestliku arengu eesmärkide omavaheliste seostega. Euroopa Komisjon on järginud seda lähenemisviisi ning võtnud kasutusele sellise sisemise töömeetodika, mis murrab volinike ja komisjoni töötajate vahelised tõkked.

Poliitika sidusus ei kehti üksnes sisemisel tasandil, vaid ka sisepoliitika mõju kohta välismõõtmele ja vastupidi. Peame tagama, et me ei ekspordiks oma ökoloogilist jalajälge ega looks vaesust, ebavõrdsust ja ebastabiilsust mujal maailmas. Eurooplastena oleme täiesti teadlikud, et negatiivsed mõjud mujal toovad omakorda kaasa bumerangiefekti meie majandusele ja ühiskonnale, näiteks süvendades rände põhjuseid. ELi jaoks on äärmiselt oluline poliitikavaldkondade arengualane sidusus, mis tagab, et ELi sisepoliitika mõju

arenguriikidele võetakse süstemaatiliselt arvesse. Komisjoni üldised järeelmeetmed seoses ÜRO kestliku arengu tegevuskavale 2030⁷⁷ sisaldavad ka asjakohast järelevalvet.

Edukas poliitika peab seadma selged ja mõõdetavad eesmärgid, et edusamme oleks võimalik jälgida ning tulemused avalikustada. Järgmise sammuna tuleks ELi tasandil saavutada kokkulepe selliste eesmärkide üle ning luua järelevalvesüsteem. Euroopa Ülemkogu tervitas komisjoni kavatsust avaldada käesolev aruteludokument, et sillutada teed ÜRO säästva arengu tegevuskava 2030 tervikliku rakendamisstrateegiale 2019. aastal, mille üheks osaks võiks olla ka kirjeldatud eesmärkide seadmine ja järelevalvesüsteemi loomine.

Kestliku arengu eesmärkide rakendamine nõuab tulemuslikku koostööd ELi, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Komisjoni teatises „Subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte rolli suurendamine ELi poliitikakujundamises“, mis järgnes dokumendile „Subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse rakkerühm „Teeme vähem, aga paremini““, esitatud soovitusel on tegevuskava selle saavutamiseks⁷⁸. Komisjon ja muud ELi asutused võiksid eelkõige hõlbustada parimate tavade vahetamist linnade ja piirkondade seas ning sätestada piiriülese territoriaalse lähenemisviisi parameetrid kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks.

Mõistagi peavad dialoogis ja rakendusmeetmetes osalema ka kodanikuühiskond, erasektor ja akadeemilised ringkonnad. Euroopa Komisjoni poolt 2017. aastal loodud kestliku arengu eesmärkidega tegelev, mitmeid sidusrühmi ühendav kõrgetasemeline platvorm⁷⁹ on aidanud koondada valdkonnaüleseid mõtteid. Platvorm on andnud hindamatu panuse komisjoni töösse ja nende materjalid on esitatud käesoleva aruteludokumendi lisa. Veel üks positiivne valdkondadevahelise koostöö näide on jätkusuutliku rahastamise kõrgetasemeline eksperdirühm, kes andis otsustava panuse komisjoni jätkusuutliku rahanduse tegevuskava koostamisesse.

Keerukate probleemide puhul, millega on seotud mitmesuguseid konkureerivaid huve, võiks soovitada mitmeid sidusrühmi hõlmavaid partnerlusi, kes tegeleks kestliku arengu eri eesmärkide vastastikuse sõltuvuse küsimustega.

Teisest küljest nõuab mitmetasandilise valitsemise lähenemisviis ELi jõupingutuste selget määratlemist ülemaailmse juhtimise tasandil. Kestliku arengu eesmärkide elluviimisel tuleb tegeleda paljude probleemidega, mis ei tunni piire. Seetõttu on vaja tugevamat, väljapoole suunatud orientatsiooni ja tihedat koostööd ELi partneritega üle kogu maailma kõikidel tasanditel. ÜRO kestliku arengu kõrgetasemeline poliitiline foorum mängib olulist rolli eelkõige edusammude jälgimisel. EL kui mitmepoolsuse kindel toetaja võib võtta juhtrolli, et tagada kestliku arengu eesmärkide saavutamise nõuetekohane aruandlus ning nõuda kõigilt partneritelt ranget rakendamist ja järelevalvet.

4 EL kestliku arengu ülemaailmse teerajajana

⁷⁷ Edusammudest on antud ülevaade ELi 2019. aasta aruandes poliitikavaldkondade arengualase sidususe kohta, mis avaldatakse koos käesoleva aruteludokumendiga: Euroopa Komisjoni talituste töödokument (2019)20.

⁷⁸ COM(2018) 703 final. Kättesaadav aadressidel: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-principles-subsidiarity-proportionality-strengthening-role-policy-making_et.pdf ja https://ec.europa.eu/commission/priorities/democratic-change/better-regulation/task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_et.

⁷⁹ Kättesaadav aadressil: https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/global-topics/sustainable-development-goals/multi-stakeholder-platform-sdgs_en.

ELi ja ÜRO partnerlus on kõigi jaoks parema ja turvalisema maailma kujundamise püüdluses iseenesestmõistetav. Me ei vaja uusi müüre, vaid ülemaailmset reeglistikku, millest kõik kinni peaksid. Eeskirjadel põhinev süsteem on parim majanduse ja ühiskonna jätkusuutlikkuse pant. Rahvusvahelisi probleeme saab lahendada üksnes mitmepoolse diplomaatiaga. Euroopa Liidu üldises välis- ja julgeolekupoliitika strateegias tunnistatakse kestliku arengu eesmärkide olulisust valdkondadeülese prioriteedina ning EL ja liikmesriigid peavad ülejäänud maailmaga suheldes tegutsema ühiselt.

Ajal, mil maailmas on jälle puhkenud vägivaldsed konfliktid, ja seda eriti viimase viie aasta jooksul, oleme pidanud taas tõdema, et rahu ja julgeolek Euroopa Liidus sõltuvad ka ELi suutlikkusest aidata kaasa rahu saavutamisele ja hoidmisele mujal maailmas. ELi kogemus oma pinnal rahu saavutamise on andnud ELile pehme jõu ja usaldusväarsuse, et tegutseda kogu maailmas püsiva rahu ja heaolu nimel.

EL peab samuti jätkama ülemaailmsete probleemide ületamiseks kestlike lahenduste jagamist, sest meie poliitika mõju ei ulatuks planeedil kuigi kaugele, kui teised rakendavad risti vastupidist poliitikat. Kui julgustame teisi meiega üht rada käima ja neid selles aitame, saab EL avaldada survet võrdsete võimaluste loomiseks, et kõik saaksid konkureerida samadel tingimustel. Lisaks suurendab ELi lahenduste ülejäänud maailmaga jagamine töökohtade loomist ja jätkusuutlikku majanduskasvu mitte üksnes partnerriikides, vaid ka ELis.

Kokkuvõttes peame selleks, et olla keskkonnahoidlikule ja kaasavale majandusele üleminekul võimalikult edukad, ühendama jõud oma partneritega kogu maailmas ja neid veenma, et meie põhiväärtustel ja aluspõhimõtetel põhinev ülemaailmne kestliku arengu mudel on parim viis ühise jõukuse ja kestliku maailma saavutamiseks. Seega on ELi-sisene töö kestliku arengu eesmärkidega ja ELi välistegevus ühe medali kaks külge. ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 rakendamisel juhtrolli võtmine ka ülemaailmselt elluviidava välistegevuse kaudu on ELi huvides.

EL koos liikmesriikidega on suurim arengu- ja humanitaarabi andja maailmas. EL võtab kollektiivselt kohustuse suurendada oma panust ametlikku arenguabisse vähemalt 0,7 %-le ELi kogurahvatulust aastas. Koostöös 150 partnerriigiga kogu maailmas on ELi arengukoostöö inimeste vaesusest päästmise ning vääriskuse ja võrdsuse tagamise vahend, millega aidatakse ühtlasi luua ühiskondi, mis oleksid rahumeelsed, õiglased ja kaasavad. Kriiside pikaajalisusest tuleneb, et EL peaks jätkama ühist tegutsemist, et reageerida humanitaarvajadustele ning samas võidelda vaesuse, sundrände, ebakindluse ja ebastabiilsuse algpõhjustega.

Uue Euroopa arengukonsensusega on sõnaselgelt võetud ELi tegevuses suund ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 rakendamisele, kusjuures põhieesmärk on vaesuse kaotamine. Selle üks tugevamaid külgi on asjaolu, et tegemist on ELi ja kõikide liikmesriikide ühise otsusega teha paremat koostööd, muu hulgas tahetakse rohkem ühiselt tegevusi kavandada ja tulemuslikumalt kohapealset tööd koordineerida. Seda uut suunda peaks veelgi võimendama tulevane ELi välisrahastamisvahend, mis on sõnaselgelt ette nähtud kestliku arengu eesmärkide rakendamise toetamiseks.

Jätkame partnerriikide aktiivset kaasamist, võttes aluseks kestliku arengu eesmärkidel põhineva poliitilise dialoogi, millele lisandub meie rahaline abi ja arengukoostöö. ELi uus partnerlus Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikidega asendab praeguse Cotonou lepingu ning peaks kestliku arengu eesmärkide täitmisega olema abiks suurema

jõukuse saavutamisel. Edasises tegevuses on ELi ja liikmesriikide jaoks eriti oluline jõuda Aafrikaga tugeva partnerluse ja koostööni, mis põhineks võrdsetel alustel. EL peab väga oluliseks, et Aafrika riigid jõuaksid majanduslikult ja poliitiliselt heale järjele ning neis riikides oleksid paremad võimalused majanduskasvuks, kohalikuks tööhõiveks, uute ärimudelite kasutuselevõtuks ja vastastikku kasulikeks kaubandussuheteks Euroopaga. Samal ajal võib ELi koostöö arenenumate arenguriikidega paljudes sektorites aidata oluliselt kaasa ülemaailmsele kestlikule arengule.

Endiselt on prioriteetne erasektori igakülgne kaasamine ja jätkusuutliku investeerimise soodustamine ka väljaspool ELi piire. Euroopa välisinvesteeringute kavaga on erainvesteeringute võimendamiseks loodud avaliku sektori vahendite kasutamise uus standard, mida partnerriikides rakendada – algust tehakse Aafrikas ja ELi naabruses⁸⁰. Uuel Aafrika-Euroopa kestliku investeerimise ja töökohtade loomise alliansil, mis alustas tööd septembris 2018, on suur potentsiaal jätkusuutlike investeeringute vallapäästmiseks, mis võiks aidata luua Aafrikas ainuüksi järgmise viie aasta jooksul kuni 10 miljonit töökohta.

Kuna jätkusuutliku taristu ja energiatõhususe valdkonnas on piisavale rahastusele juurdepääs keerukas eelkõige arenguriikide jaoks, võib finantsturgude ülemaailmsuses peituda suur potentsiaal selliste üleminekuetapis olevate riikide toetamiseks, kui kohalikud vajadused suudetakse kokku viia ülemaailmsete rahastamisallikatega. Jätkusuutliku rahastamise algatuste ja vahendite ühtlustamine eri jurisdiktsioonide vahel tagaks jätkusuutliku finantsvara turu piiriülese toimimise, millega saavutatakse mastaabisääst ja välditaks killustumist. See pakuks ettevõtjatele ja finantssektorile kogu maailmas ulatuslikke uusi investeerimisvõimalusi.

EL soovib olla ülemaailmset jätkusuutlikku majanduskasvu toetava finantssüsteemi loomise rahvusvaheliste jõupingutuste koordineerimisel eestvedajate seas. Koostöö intensiivistamiseks ja sünergia saavutamiseks oleks sobiv kehtestada jurisdiktsioonide rahvusvaheline võrgustik, kuhu kuuluvad nii arenenud riigid kui ka arenguriigid, kes on pühendunud jätkusuutliku rahanduse edendamisele. Sidus rahvusvaheline strateegia ja arhitektuur ning selliste institutsioonide nagu Maailmapanga Grupp, Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon, Euroopa Investeerimispank ning Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank jõupingutuste ühendamise aitaks muuta jätkusuutlikku rahandust ulatuslikumaks ja panna rahvusvahelisi investoreid kogu maailmas jätkusuutlikult investerima. Uue finantstehnoloogia ja uuenduslike rahastamisvõimaluste tulemusena avanevad uued suurepärased võimalused globaalsete investorite ja jätkusuutlike projektide kokkuviiamiseks.

Kliimamuutus ja keskkonnaseisundi halvenemine on maailmas üks suuremaid ohte, mis ähvardab rahu ja julgeolekut üha enam, ning kui me ei tegutse otsustavalt, saab mõlemast veelgi suurem ülemaailmse riski allikas, sh ümberasumise ja sundrände puhul. EL peab näitama eeskujut, sh rakendama kindlakäeliselt Pariisi kliimakokkulepet ja ühinema rahvusvaheliste jõupingutustega heitkoguste vähendamiseks transpordisektoris. EL võiks samuti algatada siduvate ülemaailmsete kokkulepete vastuvõtmise ringmajanduse, ressursside kasutamise ja bioloogilise mitmekesisuse valdkonnas.

Kui läheme esimesena üle keskkonnahoidlikule ja kaasavale majandusele, siis ühes survega rahvusvaheliste eeskirjade loomiseks, oleme meie need, kes panevad paika edaspidi ülemaailmseks muutuvad standardid ja saavad seeläbi maailmaturul konkurentsieelise.

⁸⁰ Alates selle loomisest septembris 2017 on kaasatud üle 37 miljardi euro, mis tähendab, et 2020. aastaks seatud eesmärk saada kestliku arengu jaoks 44 miljardit eurot investeeringuid on reaalselt täidetav.

5 Tulevikustsenaariumid

EL on kindlalt otsustanud saavutada ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 eesmärgid ja töötab tegevuskava rakendamise nimel. Nüüd kui ees on uus viieaastane tsükel, on aeg leppida kokku, kuidas oleks meie kollektiivset kohustust kõige parem täita. ELi institutsioonidel tuleb paika panna struktuurid, vahendid ja poliitikameetmed, mida kasutada kestliku arengu eesmärkide rakendamiseks ja saavutamiseks ning meie partnerite aitamiseks ja suunamiseks. Selle kohta, kuidas seda kõige paremini saavutada, on erinevaid arvamusi, ning igal institutsioonil – nii parlamendil, nõukogul kui ka komisjonil – on kooskõlas aluslepingute ja liidu rahvusvaheliste kohustustega omad vastutusalad.

Oktoobris 2018 väljendas Euroopa Ülemkogu heameelt, et komisjon kavatses avaldada aruteludokumendi, millega valmistuda 2019. aastal tervikliku rakendusstrateegia koostamiseks.

Käesolevas aruteludokumendis esitatakse Euroopa Ülemkogu suunistest lähtudes kolm erinevat stsenaariumi, mille pinnal arutada selle üle, kuidas kestliku arengu eesmärgid kõige paremini saavutada ja milline oleks kõige tulemuslikum rollijaotus. Käesoleva aruteludokumendi eesmärk on anda tulevastel kuudel ainest kodanike, sidusrühmade, valitsuste ja institutsioonide aruteludele, et panustada ELi strateegilise tegevuskava 2019–2024 koostamisse ning Euroopa Komisjoni järgmise presidendi prioriteetide seadmisesse.

Kõigi kolme stsenaariumi puhul on eeldatud ELi liikmesriikide, ettevõtjate ja kodanikuühiskonna laialdast üksmeelt, et peame tegutsema senisest otsustavamalt, kui soovime, et ELi ja kogu maailma tulevik oleks jätkusuutlik, ning tahame saavutada kestliku arengu eesmärgid 2030. aastaks ja edaspidigi tänapäevase majanduse, puhta keskkonna ja meie kodanike heaolu huvides ning tagada samas meie planeedi elamiskõlblikkuse.

Samuti ollakse ühel meelel, et kuigi kestlikkuse meetmeid tuleb võtta Euroopa tasandil, vajab tõeline läbimurre ülemaailmselt tegutsemist. Selleks et majanduslik õitseng iseloomustaks ELi ka tulevikus, on vaja majanduslikult ja sotsiaalselt järele aidata paljusid arengumaade piirkondi. Ühtlasi aitab see, kui arengumaades toetatakse kestliku arengu eesmärkide saavutamist soosivat majanduslikku arengut, kaasa ka ELi mitmesugustele strateegilistele huvidele, näiteks ebaseadusliku rände vähendamisele. Kestliku arengu eesmärgid, millele on alla kirjutanud 193 riiki, moodustavad parima ja nüüdisaegseima tervikliku raamistiku, millele oma töös tugineda.

Euroopas keerlevad arutelud nüüd selle ümber, mida tuleks teha ja kuidas seda peaks tegema. Kolmes stsenaariumis tutvustatakse kolme erinevat lahendust, kuid kõigi lähepunkt on eeldus, et ELil on suured konkurentsieelised, mis võimaldaksid võtta ülemaailmselt liidriroll ja olla esimene edukas tegutseja. Nende stsenaariumide eesmärk ei ole midagi piirata ega ette kirjutada. Nende eesmärk on pakkuda välja erinevaid ideid, soodustada arutelusid ja anda mõtlemisainet. Lõpuks teostub ilmselt kõigi kolme stsenaariumi elemente sisaldav variant.

Stsenaarium 1: ELi kestliku arengu eesmärkide üldstrateegia, millest EL ja liikmesriigid oma tegevuses juhivad

Üks võimalus probleemide lahendamiseks on see, kui ELi kõrgeimal poliitilisel tasandil toetatakse ülemaailmselt kokku lepitud kestliku arengu eesmärgid kui ELi ja liikmesriikide poliitika strateegilisi

üldeesmärgid. Selline lähenemisviis vastaks kestliku arengu eesmärkide teemalise mitmeid sidusrühmi ühendava kõrgetasemelise platvormi soovitusetele.

Selle stsenaariumi kohaselt oleks ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 ja kestliku arengu eesmärgid meile orientiir, millest lähtuda ELi ja liikmesriikide strateegilise raamistiku kindlaksmääramisel.

ELi ja liikmesriikide, sh piirkondlike ja kohalike asutuste tegevus oleks strateegiline ja tulemuslikult koordineeritud. Hoogu saaks ühine tegutsemine kõikidel valitsuse tasanditel ja tihedas koostöös kõigi sidusrühmadega. See sisaldaks olulise komponendina püüdlust, et EL aitaks suhetes kolmandate

riikidega kaasa rahvusvahelistele kestlikkuse meetmetele.

See tähendaks ka kestliku arengu eesmärkide poliitika koordineerimise Euroopa korra loomist, et korrapäraselt hinnata ja jälgida rakendamise kulgu, võttes arvesse kestliku arengu eesmärkide valdkonnaülesust ja omavahelist seotust, sh Euroopa Komisjoni töökorraldust.

Mida see tähendaks praktikas

- ✓ Kestliku arengu eesmärkide rakendamise konkreetsed vaheeesmärgid määratakse kindlaks ELi tasandil ning komisjon, Euroopa Parlament ja nõukogu rakendavad ELi kestliku arengu eesmärkide üldstrateegiat.
- ✓ Riiklikul tasandil töötatakse riigiti välja terviklikud kestliku arengu eesmärkide strateegiad.
- ✓ Komisjon esitab ja Euroopa Ülemkogu kinnitab 2030. aastaks konkreetsed ja kindla tähtajaga tulemused.
- ✓ Kestlikkuse esikohale seadmise põhimõtte integreeritakse ELi ja liikmesriikide parema õigusloome tegevuskavva.
- ✓ ELi ja liikmesriikide tasandil luuakse (näiteks Euroopa poolaasta raames) kestliku arengu eesmärkide saavutamise alase aruandluse ja jälgimise mehhanism.
- ✓ Kestliku arengu eesmärkide teemalise mitmeid sidusrühmi ühendava kõrgetasemelise platvormi rolli tugevdades antakse platvormile kestliku arengu eesmärkide rakendamise järelevalves konkreetne roll.
- ✓ EL paneb veelgi suuremat rõhku kestlikkuse valdkonna välistegevusele ja võtab kõigis välispoliitika meetmetes arvesse kestliku arengu eesmärkide elluviimist.

Poolt- ja vastuargumendid

- + Kogu ELis tervikuna luuakse Euroopa kestliku tuleviku kohta ühine positiivne nägemus.
- + ELis tugevdatakse kõigil valitsustasanditel poliitilist vastutust ja selle koordineerimist ning ELi probleemide piiriülesust silmas pidades luuakse ka suuremad eduvõimalused ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 elluviimiseks ning ELis keskkonnahoidliku ja kaasava majanduskasvu saavutamiseks.
- + Rahvusvahelisel tasandil antakse jõuliselt märku, et EL on kindlalt pühendunud oma rahvusvaheliste kohustuste ja ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 ning kestliku arengu eesmärkide täitmisele nii sise- kui ka välispoliitiliselt.
- + Selge ja läbipaistev suhtlus ning sidusrühmade kaasamine.
- Oht, et lähenemisviis ei ole piisavalt kohandatud eri liikmesriikide iseärasustele ja probleemidele, sest strateegilises raamistikus ei saa kõiki erinevusi arvesse võtta.
- Arvestades, kui keeruline on leppida kõikides kestliku arengu eesmärkidega seotud erinevates valdkondades kokku kogu ELi ühistes tulemustes, tekib oht, et palju aega kulutatakse strateegia väljatöötamisele, selmet konkreetsetes poliitikavaldkondades

kõikidel olulistel tasanditel tulemusi saavutada.

Stsenaarium 2: komisjon integreerib kestliku arengu eesmärgid ka edaspidi kõikidesse ELi asjaomastesse poliitikavaldkondadesse, kuid ei kohusta liikmesriike tegutsema

Selle stsenaariumi kohaselt on kestliku arengu eesmärgid jätkuvalt ELi poliitika kujundamisel teednäitavad, kui on vaja teha poliitilisi otsuseid, ning neist juhindutakse ELi 2020. aasta järgse majanduskasvu strateegia väljatöötamisel, kuid seejuures ei ole ELis kestliku arengu eesmärkide kollektiivne saavutamine liikmesriikidele siduv.

Euroopa Komisjonis võib see tähendada, et kestlikkuse eest hakkab laias plaanis vastutama konkreetne volinik. Volinik saaks jätkata töötamist koos teiste volinikega selleks moodustatud projektirühmas, milles osalevad kõik volinikud. Poliitika sidususe tagamiseks tuleks panustada tihedale koostööle teiste volinike projektirühmadega.

Oma parema õigusloome tegevuskavale toetudes jätkaks komisjon kaasava ja

tõendus põhise otsuste tegemise protsessi kasutamist. Kestliku arengu eesmärkide jõulisem integreerimine Euroopa poolaastasse kooskõlas ELi 2020. aasta järgse majanduskasvu strateegiaga tugevdaks ELi poliitika sidusust ja tagaks, et EL teeb kestliku arengu eesmärkide saavutamisel edusamme.

Siiski jääks selle lähenemisviisiga liikmesriikidele, piirkondlikele ja kohalikele asutustele suurem vabadus otsustada, kas ja kuidas nad oma tööd kohandavad, et kestliku arengu eesmärke läbimõeldult saavutada.

Mida see tähendaks praktikas

- ✓ ELi 2020. aasta järgse majanduskasvu strateegia väljatöötamisel juhindutakse kestliku arengu eesmärkidest, keskendudes suurima ELi lisaväärtusega valdkondadele, nagu ringmajandus, teadusuuringud ja innovatsioon, tööhõive ja sotsiaalne kaasatus, kliima ja energia, toidusüsteemid, põllumajandus ja maakasutus ning ühtekuuluvuspoliitika.
- ✓ Kestliku arengu eesmärke võetakse igakülgsest arvesse, mh ELi poliitika ja meetmete, samuti parema õigusloome tegevuskava kaudu, ning neid kohandatakse, et nad sobituksid konkreetse ELi konteksti ja liikmesriikidega jagatud pädevusega.
- ✓ Kuna kestlikkuse integreerimise lähenemisviisiga soovitud tulemuste saavutamiseks on vaja lisaraha, saadakse osa sellest rahast mitmeaastase finantsraamistiku kaudu. Liikmesriigid kohustuvad sama tegema.
- ✓ Kui see on 2020. aasta järgse majanduskasvu strateegia jaoks oluline, kasutatakse kestliku arengu eesmärke ja asjaomaseid ELi vaheeesmärke Euroopa poolaasta protsessis.
- ✓ Kui ELi vabakaubanduslepingud on üle vaadatud ja uued kaubanduslepingud läbiräägitud, tugevdatakse vajaduse korral kaubanduse ja kestlikkuse peatükke ning tagatakse nende tulemuslik täitmine.
- ✓ EL kasutab kestliku arengu eesmärkide rakendamise jälgimiseks Eurostati koostatavat kestliku arengu eesmärkide edenemise analüüsi, mida järjest edasi arendatakse. Liikmesriigid koostavad igal aastal riikliku seirearuande.
- ✓ Liikmesriikidele jääb põhivastutus kestliku arengu eesmärkide rakendamise alase aruandluse eest, kuid lisaks esitab komisjon ELi aruanded kestliku arengu eesmärkide

Mida see tähendaks praktikas	
	edenemise kohta rahvusvahelisel tasandil ÜRO kestliku arengu kõrgetasemelisele poliitilisele foorumile.
Poolt- ja vastuargumendid	
+	Kuna üldjoontes on selge, millised valdkonnad on ELi jaoks kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks kõige olulisemad, saab EL keskenduda strateegiliste prioriteetide seadmisele ja konkreetsete tulemuste saavutamisele kõige suurema Euroopa lisaväärtusega valdkondades.
+	ELi tasandil otsuste tegemine on kiirem ja strateegiliste prioriteetide üle peetavad läbirääkimised konsensuslikumad.
+	EL on jätkuvalt ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 ja kestliku arengu eesmärkide ülemaailmne eestkõneleja.
–	Kestliku arengu alast sidusust oleks raskem tagada nii ELi tasandi poliitikas kui ka ELi ja riikliku tasandi poliitikavaldkondade vahel.
–	Oht, et ELi liikmesriikide võetud kestlikkusega seotud kohustused ei ole tervikuna saavutatavad ja liikmesriikide ülesandeks olevate meetmete täitmist ei ole võimalik tagada.
–	Üksikute liikmesriikide tegevus kõige olulisemates valdkondades, kus oleks saanud võtta paremini koordineeritud ELi tasandi meetmeid, võib mõjutada ühtset turgu ja ülemaailmset konkurentsivõimet.
–	Oht, et kestliku arengu eesmärkide saavutamisel jääb tegevuse tulemuslikkus ELi poliitilisest tahtest maha.

Stsenaarium 3: suurem rõhk välistegevusele ja samas praeguste kestlikkuse valdkonna püüdluste konsolideerimine ELi tasandil

Kestliku arengu eesmärkide kontekstis seataks prioriteediks välistegevus. Kuna EL on paljudes kestliku arengu eesmärkidega seotud küsimustes niigi esirinnas, võiks enam keskenduda ülejäänud maailma järeleaitamisele, tehes samas ELi tasandil vajalikke korrektiive.

Meie sotsiaalne turumajandus on muutunud ELi kaubamärgiks ja teinud võimalikuks, et ELi liikmesriikide majandus on tänu tugevatele sotsiaalhoolekande süsteemidele loonud jõukust ja üldist heaolu. ELi keskkonnastandardid on juba praegu maailma ühed kõrgeimad ja meie ettevõtjad on selles ülemaailmsetest konkurentidest mitu sammu ees. Samuti peetakse ELi vabaduse ja demokraatia kantsiks, kus stabiilsed institutsioonid

põhinevad õigusriigil ja teotahtelisel kodanikuühiskonnal. EL võiks seega otsustada jõulisemalt tutvustada oma praeguseid keskkonna-, sotsiaal- ja valitsemisstandardeid nii mitmepoolsete läbirääkimiste kui ka kaubanduslepingute kaudu.

EL võiks samuti süvendada koostööd selliste oluliste rahvusvaheliste organisatsioonide ja foorumitega nagu ÜRO, sh Rahvusvaheline Tööorganisatsioon, Maailma Kaubandusorganisatsioon ja G20, samuti mitmepoolsete keskkonnalepingute järelevalveorganitega, et panustada ELi väärtustepõhise välispoliitilise tegevuskava elluviimisesse.

Endiselt jääks prioriteediks ELi vankumatus mitmepoolsuse – mille tuuma moodustab ÜRO – ning läbipaistvate ja usaldusväärsete rahvusvaheliste suhete toetajana.

Mida see tähendaks praktikas

- ✓ Jätkub kestliku arengu eesmärkide ELi välispoliitikasse integreerimine, võttes arvesse partnerite erinevaid vajadusi ja huve, kuid tehes vähem sisemisi kohandusi.
- ✓ EL jälgib oma välistegevust kestliku arengu eesmärkide edendamisel ja esitab selle kohta rahvusvahelisel tasandil ÜROs korrapäraselt üksikasjalikke aruandeid.
- ✓ Kui ELi vabakaubanduslepingud on üle vaadatud ja uued kaubanduslepingud läbiräägitud, tugevdatakse vajaduse korral kaubanduse ja kestlikkuse peatükke ning tagatakse nende tulemuslik täitmine.
- ✓ Tugevdatakse ELi välis- ja julgeolekupoliitika üldstrateegia ning Euroopa arengukonsensuse rakendamist.
- ✓ Soodustatakse Euroopa kaitse-, kosmose-, julgeoleku- ja rändepoliitika tugevdamist kui võimalust tugevdada kestliku arengu välispoliitika tegevuskava.
- ✓ Tugevdatakse uusi jätkusuutliku rahastamise ja kestliku arengu vorme, näiteks välisinvesteeringute kava.

Poolt- ja vastuargumendid

- + EL suunab ressursse eelkõige neid kõige enam vajavatesse riikidesse või piirkondadesse ning kohandab samas ELi poliitikat kestliku arengu eesmärkide integreerimisega ilma strateegilise eriraamistikuta.
- + ELi välistegevus on kooskõlas eesmärgiga toetada terves maailmas kestlikkust, demokraatiat, inimõigusi, õigusriigi põhimõtet ja põhivabadusi.
- Oht, et ajal, mil mitmepoolsus on niigi surve all, õõnestaks selline lähenemisviis ELi poliitilist usaldusväarsust ja liidripositsiooni nii ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 kui ka kestliku arengu eesmärkide elluviimisel Euroopas ja mujal. Üks ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 põhiomadusi, mida EL on aktiivselt toetanud, on selle universaalsus.
- EL jätab kasutamata võimaluse töötada välja positiivne tulevikunägemus kestlikkust väärtustavast Euroopast.
- EL ei kasuta esimese eduka tegutseja eelist, et kehtestada kestlikkuse valdkonnas ELi standardid, mida seejärel järgiks kogu maailm, ja riskib sellega, et jätkusuutliku majanduskasvu vilju nopivad ülemaailmsel turul teised.
- ELi kestliku arengu eesmärkide praeguse poliitika konsolideerimisel tekib oht, et ei suudeta arvestada kodanike muutuvate vajaduste ja soovidega.